

קונמרם

אאלפך חכמה

בלבבי משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך בדק

תורת שעשועים

לא מונה כלל

נשמח לקבל הערות והארות,
וכן תוספות קצרות על
הקונטרס, על מנת לתקן
ולהוסיף במהדורה הבאה
בע"ה.

כמו כן, המעוניין לסייע להגיה
את הקונטרס כל שבוע לפני
צאתו, יפנה למערכת.

להאזנה לשיעור
בקול הלשון

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקיישים: כוכבית [*]

סולמית [#] ->

מספר שיעור] ->

סולמית [#]

© כל הזכויות שמורות

לקבלת העלון השבועי
ברוא"ל יש לשלוח בקשה
לכתובת:

bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון השבועי
בפקס יש לשלוח בקשה
לפקס המערכת:

03-5480529

ללקיחת חלק בהוצאות
הגדולות של הדפסת הספרים
לזיכוי הרבים, ניתן לצור קשר
עם מערכת

'בלבבי משכן אבנה'

טלפון: 052.763.8588

פקס: 03-5480529

ת.ד. 34192 ירושלים 9134100

bilvavi231@gmail.com

תוכן העניינים

"בא אל התיבה"

ערך בדק

עבודה

ז בלבביפדיה עבודת ה'
מז אוצר האותיות - בדיקת חמץ

מחשבה

כג בלבביפדיה מחשבה
לח סוגיות במחשבה

רל"א שיעורים

מא צירוף ב-ד / ב-ק / ד-ק

קבלה

מז בלבביפדיה קבלה
נב מילון ערכים בקבלה
נג אוצר האותיות - בד"ק חי"ה
נד אוצר האותיות - ערך בד"ק חי"ה

ארמית

נז מילון ערכים בארמית

נג רשימת שיעורים הקשורים לערך

מדור עבודה

בלבביפדיה עבודת ה'

בדק

אוצר האותיות

בדיקת חמץ

בלבביפדיה עבודת ה' בדק

גדר הבדיקה של 'בדק הבית'

בדק - לשון של בדיקה כמו שנאמר בלשון הפסוק "בְּדֹק הַבַּיִת" וכפי שמפרש הערוך ועוד ראשונים ש'בְּדֹק' הוא מלשון של בדיקה וחיפוש דהיינו לחפש ולעיין היכן הבית טעון תיקון, כלומר יש את הבית שבשורש זה בית המקדש שכשהוא נבנה מתחילתו הוא בנוי באופן שיש אחדות בחלקיו, וכשיש פגם ובלאי שהבנין הולך ונפחת, ע"כ חל בדבר נקודת פירוד ופיזור מסויימת כדוגמת סדק וכדו' שהוא היפך האחדות שהיתה בו מעיקרא.

ואז נעשה 'בְּדֹק הַבַּיִת' שבדקים היכן הדבר נתפזר, והתיקון הוא כשהבְּדֹק נהפך לְבִדְק כשמדביקים בחזרה את אותה נקודת פירוד.

זוהי א"כ המדרגה התחתונה המתגלה ב'בדק' מלשון 'בדק הבית' שזהו מקום שנעשה בו ליקוי וחסרון.

וכמו שמבואר בדברי רבותינו שדבר זה נעשה ע"י מה שכח הרע שולט בעולם ועי"כ הוא יוצר מציאות של חסרון ולפיכך נצרך לתקן את הדבר באופן שהופכים את ה'בדק' ל'דבק' שזה שורש מציאות התיקון.

וכמובן השורש הגמור של הדבר הוא במה שאומרים חז"ל שקודם שנברא העולם היה הקב"ה בונה עולמות ומחריבן, ומחריבן היינו שהעולמות הפכו להיות חלקים נפרדים ע"י פירוד ופיזור החלקים שזהו חורבנם, והתיקון הוא לחזור ולדבק את אותם חלקים בתוספת של חלקים נוספים שבאים להשלים את החסר.

וזהו העומק של 'בדק הבית' שהיה בבית המקדש, שהרי בנין בית המקדש הוא

מעין בנין העולם כמו שאומרים חז"ל "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ" וכשם שבבריאת העולם זה היה במהלך שבתחלה הקב"ה היה 'בורא עולמות ומחריבן' ולאחמ"כ הקב"ה חזר ותיקנם שבהבחינה מסוימת זה בגדר 'בדק הבית', מעין כך מתגלה גם בביהמ"ק וזהו בדק הבית שנמצא שם.

וכדוגמת הבדיקה הזו, ישנם בדיקות רבות מאד, והדוגמא הפשוטה - זה בדיקת חמץ, וכן יש את הבדיקה שבית דין בודקים את העדים כשהם באים להעיד וכעין זה עוד בדיקות שנמצאות לרוב בש"ס.

אבל מ"מ, זהו המהלך הראשון של בדיקה, בדיקה שהיא מחמת חורבן שמכח כך נצרך לחזור ולדבק את הדבר.

גדר בדיקה שעניינה לברר את הדקות

מהלך שני של בדיקה - זה מה שמונח בשורש בדק שהוא נוטריקון ב'דק כלומר, זוהי בדיקה בדקויות שבדבר, ובפרטות יותר זהו ה'ב' פעמים דק דהיינו דק-דק שזהו דקדוק שבאים לדקדק בדבר, וכעין מה שאומרת הגמ' "הקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה" ודייקא 'כחוט השערה' כי הוא הדבר הדק ביותר שישנו בקומת אדם, וכן לשון חז"ל "אין בין גיהנם לגן עדן אלא חוט השערה בלבד" וכן עוד לשונות בחז"ל שכשבאים לצייר דבר דק מגדירים אותו 'כחוט השערה'.

וא"כ, הבדיקה בעומק היא לבדוק את ה'חוט השערה', לבדוק את הדקות שבדבר, זה עומק נקודת הבדיקה במהלך הזה של הבדיקה.

ובעומק, זה ההבדל בין תפיסת גדול לתפיסת קטן ולכן הסימני גדלות הם משעה שהאדם מביא שתי שערות, והיינו משום שהתפיסה

* זה במשכן, וה"ה בבית המקדש כמו שאומרת הגמ' 'משכן איקרי מקדש ומקדש איקרי משכן'.

רצה להחריב את העולם, בתחילה בימי אנוש הוא הציף את שליש העולם ולאחמ"כ במבול העולם כמעט כולו חזר למים.

ויתר על כן מה שהיה במעמד הר סיני שהקב"ה אמר לעם ישראל "אם מקבלים אתם את התורה מוטב, ואם לאו אחזיר את העולם כולו לתוהו ובוהו" - וזה מה שיהיה לעת"ל באלף השביעי שהקב"ה יחזיר את כל העולם כולו למים. - אלו הם א"כ דוגמאות של חורבן ע"י מה שהכל מלא במים.

וזוהי מדרגת יום שני דמעשה בראשית שהעולם היה אז כולו מים, ורק ביום שלישי דמעשה בראשית נאמר "קיוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה" שיש מציאות של קיום.

ודייקא מקום היבשה נקרא 'חרבה' והיינו שזה 'חרבה' דתיקון במה שהוא מקום שהסתלקו ממנו המים, משא"כ מצד הקלקול, כשהמים ממלאים את הכל, ע"י כן הם מחריבים כל מציאות שקיימת.

ולפיכך, מה שנאמר בפסוק כמשל על התורה "ורחבה מני ים" כלומר - מונח כאן שהרחבות מתגלה בים, זה מאותו שורש שהחורבן הוא ע"י המים, - וכמו שנתבאר, זה גופא שורש החורבן של כל דבר ע"י מה שהוא מתרחב מעבר לגבולותיו שלו.

ובלשון אחרת והיינו הך - הרי כדברי חז"ל כידוע, העולם הוא שליש ישוב, שליש מדבר ושלש ים, וכשחל בעולם הרחבה, ההרחבה היא מכיוון הים שמתרחב וממילא נעשה בעולם מציאות של חורבן, מ"מ א"כ, זוהי התפיסה של חורבן שהדבר נחרב ע"י שהוא מתרחב מעבר לגבולותיו.

ומ"מ א"כ, זה הצד התחתון של בדיקה שנתבאר שבא למנוע חורבן, כלומר - בודקים בכדי להפקיע את ההרחבה שע"י כן מפקיעים את החורבן, והתיקון הוא ע"י שחוזרים ומדבקים אותו בחזרה. והיינו שהדיבוק שבדבר הוא מניעת ההרחבה שבו.

אבל הצד העליון שב'בדק' הוא להיפך בדיוק - מחפשים את השורש הדק, ומצד כך בדק הוא בגימטריא קו שזהו ה'קו דק'.

של קטן היא גסה ועבה משא"כ גדול התפיסה של היא דקה, וכיון ששיעור הדקות הגמורה הוא חוט השערה, לכן משעה שהוא מביא שתי שערות כלומר, הוא בתפיסה שהוא כבר יכול לעמוד על נקודת הדקות, זהו גדר המעבר מקטנות לגדלות ולכן בעומק זה האופן שבו הקטן נהיה גדול.

ומ"מ א"כ, המהלך הזה ב'בדק', הוא מהלך שונה מהמהלך הראשון שהוזכר, כי במהלך הראשון ה'בדק' הוא כשיש חורבן, פיזור וקלקול של הדבר ונצרך תיקון של 'בדק הבית' ע"י דבק שמתקן את החסרון, ובמהלך השני ה'בדק' הוא למצוא את נקודת הדקות.

וחידוד הדברים - הרי כל דבר שנמצא כאן בעולם יש לו שורש עליון, והיחס ביניהם הוא שהשורש העליון הוא דק ביחס לדבר התחתון שהשתלשל ממנו שהוא נעשה עב וגס, ומצד כך, הבדיקה מצד השורש הפנימי שלה היא למצוא את השורש של הדבר כי הדבר בשורשו הוא דק.

עומק הגדר של חורבן - הרחבת הדבר מעבר לשיעור הראוי לו

והרי שיש כאן ב'בדק' שני מהלכים שונים בתכלית השינוי - במהלך התחתון זה בדיקה של חורבן כמו שהוזכר - וזה הנקרא בלשון חז"ל חנינא בני די לו בקב חרובין" שקב חרובין זה מלשון חורבן כמו שמבאר בלשון רבותינו וזה מה שמונח ב'בדק' האותיות קב - קב-ד', זהו המהלך התחתון שבבדיקה שנמצאת במקום החורבן - ה'חרובין'.

ובעומק החורבן הוא מכח שנעשה הרחבה מעבר לשיעור הראוי [לשונות הקרובים אהדי בהיפוך אותיות -רחב - חרב], וכשהדבר מתרחב מעבר לשיעור הראוי לו, זה גורם שנעשה בו חורבן, וזה א"כ השורש של חורבן שכשדבר מתרחב מעבר לגבולות שלו זהו שורש חורבנו.

ובלשון אחרת והיינו הך, בראשית הבריאה נאמר "והארץ היתה תהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים" וזהו השורש של כל מקום שאין בו קיום שהוא נקרא 'תוהו' כמו שדורשים על זה חז"ל "שאדם תוהה על שממון שבה", ומאותו לשון זה גם השורש של תהום שזהו מקום שכולו מלא מים שמצד כך אין שם אפשרות של קיום. ולכן כדוגמא, כשהקב"ה

אותו ממדרגת בהמה למדרגת אכילת אדם במה שהיא מתירה אותו לאכילה.

והרי כידוע מדברי רבותינו אכילה היא נוטריקון אכל-י-ה-שי-ה הוא הרי שורש הבריאה כמו שנאמר בקרא "כי ביה ה' צור עולמים", והרי שהשחיטה מעלה את הבעל-חי ממדרגת הנפילה שבבחינת 'נמשלו כבהמות נדמו' למדרגת אכילת אדם והרי שהיא מעלה אותו מעולם לעולם שזהו העלאה לדקות העליונה, ולכן השחיטה צריכה להיות בסכין שכל עניינו הוא דקות.

זה שורש ההיתר לאכול בעל-חי ע"י שחיטה וזהו עומק בדיקת הסכין שבאה לברר את כח הדקות שבסכין בכדי שהוא לא יפגום את הבהמה ויהפוך אותה לנבילה, אלא אדרבה, הוא יעלה אותה לדקות העליונה שבה ועי"כ הוא יתיר אותה - וזה א"כ דוגמא לבדיקה העליונה שנתבארה.

עומק הבדיקת חמץ - משורש החמץ עצמו שנתרחב יותר מיד

וכמו כן נעמיד דוגמא הפוכה ששייכת לבדיקה התחתונה שנתבארה - הדין של בדיקת חמץ כמו שמבואר במשנה בתחילת פסחים "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר", ובכללות הבדיקה היא בחורים ובסדקים שבבית מחמץ ובפרטות הדין בדיקה הוא בנר שאורו יפה לבדיקה הזו שנעשית בחורים ובסדקים.

והרי כידוע עד מאד, המצה היא דבר מצומצם ולכן היא נקראת מצה שיש את המ'-צ' שבצמצום, כלומר - היא דבר דק כמו שנראה לעין שזוהי מציאות המצה, ולעומת כך החמץ שיש בו שאור, הוא תופח ועולה מעבר לגבולות עצם הדבר, והיינו שהוא מתרחב מעבר לגבולות הראויים לו.

וזהו יסוד הדין של בדיקת חמץ שהרי כמו

וא"כ, במהלך התחתון הבדיקה באה למנוע את ההרחבה שיצרה את החורבן ואילו במהלך העליון הבדיקה היא למצוא את נקודת הדקות דהיינו את השורש הרוחני שהוא דק, והרי שהם שתי בדיקות שהם דבר והיפוכו כמו שנתחדד.

ועולה א"כ שעיקר הבדיקה מהצד העליון היא בעצם לברר את השורש הדק של הדבר שזהו בחינת 'חוט השערה' כמו שנתבאר, וזה גדר הבדיקה המתגלה בעדים - שבודקים אותם ע"י הדקויות שבדבריהם וזהו א"כ, עומק בדיקתם.

עומק הדקות המתגלה בבדיקת הסכין - משורש שחיטה

ודוגמא נוספת בסוגיא בחולין בדף י"ז שמבואר שם כמה וכמה שיטות באיזה אופן בודקים את הסכין לשחיטה, והרי יסוד בדיקת הסכין היא בשביל לראות שאין בו פגימה אלא שהוא חלק ודק בכל אורכו, ואם יש בו פגימה הרי שהוא מאבד את הדקות שבו, - זה הגדר של בדיקת סכין שע"כ אפשר לשחוט בו ולהכשיר את הבעל-חי לאכילה, שע"י מה שבודקים מבררים את הדקות שקיימת בסכין.

וביתר דקות, לפי מה שהוזכר קודם לכן שכל דבר בשורשו הוא דק ובהתפשטותו למטה הוא נעשה עב וגס והבדיקה היא לגלות את השורש הדק שלו.

ולפי"ז, זהו הגדר של כל שחיטה בכלל ובפרט בשחיטה של קרבנות, שהרי הגדר של קרבן זה שהוא עולה על גבי המזבח ומשם הוא נקשר לשורשו.

וזהו בעומק הגדר של כל שחיטה שעניינה הוא העלאת הבעל-חי ממדרגת בהמה שאסורה לאכילת האדם למדרגה כזו שבה נעשה בה היתר לאכילת אדם, והיינו משום שאדם אינו יכול לאכול דבר שהוא עב וגס אלא הוא צריך לאכול דבר שהוא דק, - וזה העומק במה שהשחיטה היא ע"י סכין כי הסכין מבררת את הדקות של הדבר ובזה היא מעלה

² ויש בש"ס עשרות דיני בדיקות שאפשר להביא כסדר כדוגמאות לדברים, ונזכיר רק עוד מעט.

גדר בדיקת הסכין לאור החמה - בדיקה מכת הדקות שבאור

ולענין בדיקת הסכין שהוזכרה, שזה בדיקה מצד מהלכי הדקות כפי שנתבאר, הגמ' בחולין שם מביאה כמה וכמה שמועות באיזה אופן בודקים את הסכין, ובלשון אחד אומרת הגמ' שם שבודקים אותו לאור השמש, וגדר הדבר, כמו שברור - יש את השורש של האור העליון שממנו מתפשטת ההארה ויורדת למטה, ומצד כך, השמש היא השורש ולכן בה נעשית הבדיקה שע"כ זהו בדיקה מכת השורש ששם הוא מקום הדקות כמו שנתבאר, שכיון שהבדיקה כאן היא מצד מהלכי הדקות שבבדיקה לכן הבדיקה נעשית בדקות שמתגלה במקום העליון.

כלומר - הרי שורש כל הבריאה בעומק זהו האור שהדבר הראשון שנאמר בו לשון של 'ויאמר' הוא האור - 'ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור', והיינו שהאור הוא הדבר הדק ביותר שיש בבריאה וכידוע עד מאד שאין במציאות דבר יותר דק מהארת האור, - וכל דבר שהוא עבה יותר היינו בעומק אור שנעשה בו עיבוי - אלו הם יסודות בהירים מאד בדברי רבותינו ובפרט בדברי הרמח"ל, שכל דבר שאנחנו רואים אותו במציאות, בעצם אין שורשו אלא אור ורק שבאור הזה נעשה עיבוי ולכן כל דבר נראה כפי שהוא נראה.

והרי שכשבודקים דבר לאור השמש, ביאור הדבר הוא שבודקים אותו בשורשו בדקות העליונה שלו ולכן הבדיקה שבודקים אותו זהו בשורש שהוא האור העליון.

שכבר נתבאר במקומות רבים הדקדוק שיש כאן במשנה - מדוע כתוב 'בודקין את החמץ' הרי לכאן מצות הבדיקה בליל י"ד היא שבודקים את הבית אם יש בו חמץ ולא שבודקין את החמץ כלומר את הדבר האם הוא החמץ.

אבל ביאור הדבר הוא - כמו שנתבאר במהלך התחתון של הבדיקה, שיסוד הבדיקה היא לבדוק את הגבולות של הדבר אם הוא לא התרחב מעבר לגבולות שלו, וזה גופא הפנימיות של בדיקת חמץ, כיון שכל ההגדרה של חמץ זה במה שהוא תופח מעבר לגבולותיו - עד המדרגה הגמורה של חמץ שזהו שאור שיש בו כדי להתפיח עיסות אחרות ולהופכם לחמץ.

והרי שהבדיקה של חמץ היא בדיקה מהצד התחתון של הבדיקה שבאים לבדוק שהדבר לא התרחב יותר מדאי.

ולכן דייקא בודקים בנר שאורו יפה לבדיקה בחורים ובסדקים כי חורים וסדקים הם המקום בבית שצריך שיהיה בו 'בדק הבית', וזה עומק הבדיקת חמץ שבודקים בחורים ובסדקים, כלומר בודקים את החמץ שנתרחב וע"כ הוא יוצר מקום שנצרך בו את תפיסת הבדיקה של 'בדק הבית' - ולכן מקום הבדיקה הוא דוקא בחורים ובסדקים שמצריכים 'בדק הבית' כמו שנתבאר, - וזה א"כ מצד עומק המהלך של הבדיקה התחתונה.

ומ"מ א"כ, אלו הם שני מהלכי הבדיקה, הבדיקה העליונה בבחינה של דקות מדין שורשו העליון של הדבר והבדיקה התחתונה שהיא המתגלה מהצד התחתון בבחינת בדק הבית שלא יהא בו הרחבה מעבר לגבולותיו.

² וכמובן בחור יש חור שמכוון מעיקרא משעת בנין הבית שיהיה שם חור, ויש חור שנעשה ממילא, אבל סדקים ביסודם הוא מקום שמצריך בדק הבית - אין לך גדר של בדק הבית יותר גמור מאשר בית שנעשה בו סדק, - והסדק לעצמו נקרא סדק מלשון ס-דק כלומר הוא איבד את הדקות שלו כי כל דבר שנסדק, הוא מתרחב.

³ ולענין אם זה מאמר ראשון מעשרה מאמרות, זה תלוי בלשונות חז"ל, שלפי גמ' דידן "בראשית נמי מאמר הוא", וא"כ "ויהי אור" זה מאמר שני, אבל במקומות אחרים בחז"ל מבואר שהמאמר הראשון זה "יהי אור".

עומק בדיקת הסכין בשפתיים - מכח השורש הדק שבדיבור שמונח בכל דבר

וללשון נוספת שם בגמ' בחולין בשם מ"ד אחר שהוא היה בודק את הסכין בשפתיים שלו, וכמובן - "מות וחיים ביד הלשון", יש כח של חיים ויש כח של מות ושורש גניזתם הוא 'ביד הלשון', והרי בכללות הפה מתחלק לגרון ח"ך שיניים לשון ושפתיים, ולפי"ז הבדיקה בשפתיים עניינה בדיקה בדקות שמונחת בכח הדיבור.

שהרי כל דבר ודבר שקיים בבריאה, קיומו הוא במאמר ה' - "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם" וכידוע שמכח כך, כל חפץ וחפץ שנמצא כאן בעולם הוא נקרא 'דבר' משום שהוא נברא בדבר ה', והיינו שכל חפץ שאנחנו רואים בגשמיות, הוא נקרא דבר משום שהשורש הדק שלו הוא הדיבור, רק שהדיבור שבו הוא נעלם ונסתר, הוא באיתכסאי אבל בפנימיותו אינו אלא דבר ה'.

וזוהי הבחינה של מה שנאמר בקרא "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" וכמו שנתבאר כבר במקומות רבים שרבותינו אומרים שזהו "מוצא פי ה'" שנמצא בתוך המאכל עצמו ולא "מוצא פי ה'" שנמצא חוצה לדבר, כלומר שכאשר האדם אוכל מאכל, הגוף ניזון מהחומר שבאוכל אבל הנשמה ניזונית מהדבר ה' שגנוז במאכל.

ומ"מ א"כ, זה ההגדרה שבדיקת הסכין היא בשפתיים, כלומר, הוא בודק אותו בשורש מהיכן הוא נעשה מפנימיותו ששם הוא נעשה מכח מציאות של דיבור, והרי שהדיבור הוא השורש הדק של החפץ שנמצא לפנינו, - החפץ שנמצא לפנינו הוא חומר עב וגס והשורש העליון שלו אלו הם האותיות של הדיבור, - בהגדרה כוללת מאד היינו משום

שהדיבור הוא רוחני ביחס למעשה של החומר כמובן, ובהגדרה דקה יותר - הדיבור יסודו אותיות וההגדרה של אותיות היא - קוים כלומר דברים דקים כקרניים [-קרני השמש, קרני חגבים וכדו'], משא"כ החומר עצמו שנעשה עב וגס.

והרי שיש את מה שהדיבור הוא למעלה מן החומר אבל יתר על כן, יש את מה שהדיבור הוא אותיות שכל יסודם של אותיות הם קוים דקים שיוצרים אותיות וזה שורש גדר הדבר שהבדיקה נעשית בשפתיים.

שורש הדקות המתגלה בתגים - ב'כתרי אותיות'

ובהגדרה יותר דקה ביחס הזה שהבדיקה היא משורש האותיות - הרי באותיות שכותבים בספר תורה ישנם שלושה סוגי אותיות ביחס לדיני התגים שיש באותיות, יש את האותיות שלא צריכים תגים דהיינו אותיות 'אוכ"ל - מספר"ת' ויש אותיות שצריכים רק תג עם זיון אחד דהיינו האותיות בד"ק-חי"ה, ויש את האותיות שעטנ"ז ג"ץ צריכים ג' זיונים (ועיין עץ חיים ש"ח פ"ו מ"ת) והרי שהאותיות שבשורש 'בדק' הם מהאותיות שיש בהם תג עם זיון אחד, ומתגלה א"כ שיש באותיות הללו תג שעולה למעלה שנמצא ע"ג האות שהוא שורש מציאות האות.

וזוהי עומק הבדיקה - לא רק בדיקה באותיות עצמם כשורש של כל דבר אלא לבדוק גם את התגים שנמצאים מעל האותיות שהם שורש האותיות, והרי ביחס לאותיות עצמם, זיוני התגים הללו הם דקים אף יותר מהאות עצמה כפי שניכר בצורת התגים.

ונמצא שבועמק הדק, הבדיקה אינה רק למצוא את שורש הדיבור שבאותיות שנמצא בכל דבר אלא זה לבדוק ולמצוא את נקודת שורש האותיות שזהו התגים שנמצאים על גביהם שנקראים 'כתרי אותיות', ולכן באותיות 'בדק-חיה' שיש בהם תג של זיון אחד, זה השורש

^ה וכמו"כ הוא נקרא חפץ מלשון רצון כיון שהוא קיים ברצונו ית"ש - הוא נברא ברצונו ית"ש והוא קיים כל הזמן ברצונו ית"ש בבחינת מה שמוזכר בש"ס "רוצה בקיומו" שכיון שה' חפץ בדבר לכן הדבר קיים ושמו הוא חפץ.

עומק ה'בדק הבית' שבביהמ"ק - הגילוי שם מונח שורש הדיבור - דבר ה' שבכל דבר

ובעומק לפי"ז, ביחס למה שנתבאר בראשית הדברים - הרי הוזכר בפתיחת הדברים ששורש 'בדק' שנאמר בלישנא דקרא הוא ביחס ל'בדק הבית' שזהו מקום שיש בו חורים וסדקים שעל ידם נעשה הרחבה בבחינת חורבן, וזהו 'בדק הבית' בדיקה בכדי לבטל את נקודת ההרחבה - חורבן של הבית.

אבל יתר על כן, בעומק יש שורש יותר עליון לבדק הבית עצמו, - בתפיסה התחתונה הבדק הבית בא למנוע את ההרחבה, אבל בעומק הבדק הבית בא לגלות את השורש של הבית שאין בו מציאות של חורבן.

כלומר - מהצד התחתון של בדק הבית, הבדיקה באה לתקן את ההרחבה, את החורבן שנעשה ע"י הסדק [סוד-דק] שהדבר נעשה עב וגס ולהחזיר את הבית לגבולות שלו ובכך לתקנו, אבל מהצד העליון בחינת הבדק הבית היא לגלות את השורש הפנימי של הבית עצמו, וכמו שברור ופשוט - הרי לחד מ"ד ביומא לומדים מהפסוק "מציון מכלל יופי - מציון הושתת העולם" כלומר, מה שמתגלה "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" זהו משום שעיקר הגילוי של כל חפץ שנקרא דבר מלשון דיבור, זה מתגלה בבית המקדש עצמו כמו שברור לכל בר-דעת, שהוא המקום שהושתת העולם.

ושם הוא המקום שיוצא ה'דבר ה'" שעליו נאמר 'בדבר ה' שמים נעשו' כי הרי עיקר הגילוי של השמים מתגלה בביהמ"ק ששם הוא שער השמים - "מקום שתפילות עולות משם", וברור ופשוט א"כ, שעיקר מקום הגילוי של ה'בדבר ה' שמים נעשו' מתגלה במקום בית המקדש.

למצוא בבדיקה את הדקות של החיות שגנוזה במציאות שלמעלה מהאותיות, ב'כתרי אותיות' - זהו הגדר של האותיות 'בדק-חיה'.

ועולה א"כ שהדיבור הוא השורש הרוחני של הדבר ומצד כך האותיות עצמם הם דקות, ויתר על כן הדקות נמצאת בזיונים שהם הכתרים שמעל האותיות - וזה עומק שורש נקודת הבדיקה למצוא את הכתרי אותיות שנמצאים על האותיות.

ומהצד העליון זה 'אוכ"ל-מספר"ת' שזהו כח של אכילה וסיפור - דיבור והיינו משום שבאכילה גופא מונח אכילה של פנימיות המאכל שזהו הדיבור כמו שהוזכר.

אבל למטה מכך זה ה'בדק-חיה' ששם מתגלה השורש היותר דק במה שנמצא למעלה מהאותיות עצמם, בכתרי אותיות שמתגלה במה שיש בהם תג אחד דק, ועי"ז הוכשר המאכל לפה, ועולה למדרגת אוכל מספרת.

והרי המקום העבה ביותר שיש בקומת אדם זהו העקב וכידוע עד מאד מדברי חז"ל על הפסוק "והיה עקב תשמעון - אלו הם מצוות שאדם דש בעקביו" והיינו משום שהעקב הוא מקום בבחינת 'לא חלי ולא מרגיש' ולכן, ככל שהדבר דק יותר העקב פחות מרגיש אותו, וככל שהדבר עב וגס יותר כך העקב מרגיש אותו, ומכך, במצוות קלות האדם דש אותם בעקביו.

ולכן דייקא רבי עקיבא היה דורש כתרי אותיות - עקב-א" - כלומר שהוא מעלה את העקב לשורש עליון שזה הא', ובדקות - היפך הדרגה התחתונה של העקב שהוא 'לא חלי ולא מרגיש' שמכך כך יש מצוות שאדם דש בעקביו, היפך כך מתגלה ברבי עקיבא המציאות העליונה של 'דורש כתרי אותיות' שבזה הוא עולה לדקות העליונה וכל עסקו הוא באופן של בדיקה מצד המדרגה העליונה שבה בודקים את הדקות.

¹ זה תלוי בשיטות אם כותבים עקיבא או עקיבה שזה מחלוקת בדברי רבותינו כידוע, אבל עכ"פ לפי חלק מן השיטות 'עקיבא נכתב בא'.

² אלא שיש בית בחורבנו שזה חורבן גמור ויש חורבן פורתא כשיש חורים וסדקים בבית.

ה'דָּבָר אחד לדור' ולכן הוא השורש של מציאות הקמת המשכן שמשם השתלשל הקמת ביהמ"ק.

והרי שפנימיות המקדש אינה אלא מציאות של אותיות.

ובעומק, הרי כדברי חז"ל, משה מצד עצמו לא היה יכול להקים אתו והוא הצליח להקימו רק ע"י סיוע של הקב"ה כלומר שההקמה היתה ע"י הבחינה של ה'כתרי אותיות' שהם התגים שהם הכתרים - שורש האותיות.

גילוי האותיות שבארון וגילוי ה'כתרי אותיות' שבארון

וזוה השורש של "כתר תורה עולה על כולם" שבבית המקדש זה מתגלה במקום הארון שעל גביו יש את הזר ואת הכפורת והכרובים, והרי ששם הוא עומק הגילוי של ה'כתרי אותיות' כי הלוחות ושברי לוחות נמצאים בתוך הארון הם בבחינת האותיות ומה שבצורת הארון יש על גביו כפורת וכו' וכן זר שהוא כתר, זה בחינת ה'כתרי אותיות', ה'כתר תורה'.

והלוחות והשברי לוחות עצמם - מדין השברי לוחות שבארון, הבדיקה המתגלה היא בבחינת 'בדק הבית' ומדין הלוחות השלימות שנמצאים שם, זה לא 'בדק' מהצד התחתון של בדק הבית כי הרי אין שם שבר, אלא זה ה'בדק' העליון שמתגלה באותיות שבלוחות ושם מתגלה גם המדרגה העליונה של ה'כתרי אותיות' שנמצאים על האותיות שהם בהבחנה של 'כתר תורה'.

זה מה שמתגלה במקום הפנימי שבבית המקדש, בבית קדשי הקדשים שהוא מקום הארון, והרי שמתגלה בו השורש העליון של הבדיקה שבבחינת הזיונים העליונים שנמצאים בתגים של ה'בדק-חיה' - זה האור

וביהמ"ק הוא גם שורש ההנהגה בבחינת ה'דָּבָר אחד לדור' שהרי שם יושבת לשכת הגזית שממנה יוצאת הוראה לישראל שהרי כל ישראל כפופים להוראת לשכת הגזית שעיקר מקומה הוא בביהמ"ק, והרי שמקום ביהמ"ק שהוא מקום ההוראה הוא שורש מקום הדיבור - דבר ה' שיצא מירושלים - ברור ופשוט.

והרי שפנימיות בנין האבנים של ביהמ"ק היא לא האבנים כפשוטו אלא האותיות שנקראים אבנים כידוע עד מאד לשון חז"ל - "שתי אותיות בונות שתי בתים" והרי שהאותיות נקראת אבנים, וכבר נתבאר בכמה מקומות מיסוד דברי רבותינו שהסיבה שדיני כותב בשכת נכתבו בפרק הבונה היא מחמת שהאותיות נקראות אבנים בלשון חז"ל וכתיבת אותיות היא בחינה של בנין.

ולכן נאמר על תלמידי חכמים שהם "עוסקים בבניינו של עולם" כי הם עוסקים בבנין האותיות שהם בבחינת אבנים שבונים בהם דברי תורה, שזה עומק נקודת הבנין.

ועיקר הגילוי שפנימיות הבנין הוא בבנין של אותיות מתגלה בפנימיות בנין בית המקדש - "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

וע"ז נאמר בעומק "בחכמה יבנה בית", ואצל בצלאל^ח נאמר במשכן "ואמלא אותו בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה" והרי ששם עיקר מציאות הגילוי של הדיבור עצמו, שזה עומק מה שאומרים חז"ל "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ" - מודגש כאן מאד ה'אותיות' כי הוא עשה את המשכן מכח האותיות, וכיון ש'משכן איקרי מקדש ומקדש איקרי משכן', א"כ ה"ה בבית המקדש כבמשכן, עיקר הגילוי הוא "אותיות שנבראו בהם שמים וארץ".

והמשכן הרי הוקם לבסוף ע"י משה שהוא

^ח שזה מבואר הרי בכל הסוגיא בהוריות גדרי האיסור לא לשמוע להוראות של בי"ד הגדול.

^ט ובהרחבה יותר אצל כל אלו שעסקו במלאכת המשכן.

תפיסת בדיקה מדין חמה ותפיסת בדיקה מדין לבנה

נתבונן להבין ברור - הרי כמו שהוזכר לעיל, אחת מהבדיקות שמוזכר בש"ס זוהי הבדיקה שבדקים את העדים בכלל בכל עדות, ובפרטות יש את הבדיקה שבדקים את העדים בקידוש הלבנה כמבואר בכל הסוגיא בראש השנה שלרבן גמליאל היה דמות צורות של לבנה בעלייה, ובהם הוא היה בודק כל עד ושואלו - הכזה ראית או כזה ראית וכו', והרי בזמן שבאים לקדש את הלבנה, זהו זמן שהלבנה היתה נעלמת ובזמן הזה הוא תחילת גילוייה שזה הוא זמן מולד הלבנה כשהיא בקטנותה.

כלומר - בתחילה נאמר בקרא במעשה בראשית 'שני המאורות הגדולים' שבזמן ההוא הם היו שווים, אבל אחרי פגם הלבנה נאמר "את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה" שהלבנה כבר נמצאת בחסרונה ומכח כך יש מועד למאור הקטן שזהו ראש חודש כדברי הגמ' הידועים "אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח".

ועולה א"כ, שישנם שתי תפיסות של בדיקה, תפיסה של בדיקה מדין חמה ותפיסה של בדיקה מדין לבנה, מדין לבנה מה שבדקים את העדים 'הכזה ראית או כזה ראית' זה לא מצד 'סיהרא באשלימותא' כשהלבנה מאירה בט"ו בחודש כיון שאז אינו זמן קבלת העדים כלל כמובן, אלא דייקא זמן ביאת העדים הוא בזמן מולד הלבנה שהוא לערך בזמן ראש חודש או מעט קודם לכן והרי שאז הם באים לברר היאך היה מראה הלבנה שאז הוא הזמן שהלבנה בחסרונה ובדקותה, אבל זוהי דקות שמגיעה מהצד התחתון מכח פגם הלבנה, והרי שזהו דקות שמצריכה 'בדק הבית' שזה ע"י השלמת הלבנה, שזה מה שיתקיים לעתיד

הפנימי של ביהמ"ק.

וכמו שנתבאר, יש בביהמ"ק את הקרבנות שמהצד העליון זה ה'אוכ"ל-מספר"ת' והמצד התחתון זה 'בד"ק-חי"ה' שזוהי בדיקת הסכין הנבדק לאור השמש או ע"י השפתיים כמו שנתבאר לעיל מהות שתי המדרגות הללו.

גילוי הבדיקה בביהמ"ק מכח מדרגת ה'אורו של עולם' שבו

אבל העומק של בית המקדש זה במה שהוא נקרא 'אורו של עולם' ומצד כך כל העבודה של ביהמ"ק היתה 'להעלות' - להחזיר את הכל לאור שזהו השורש הדק ביותר שיש בעולם שזהו אורו יתברך שמו.

זוהי כל עבודת ביהמ"ק להעלות את הדברים מהעביות והגסות למציאות הדקות, ולכן מעלים אותו ממדרגת החומר למדרגת הדיבור, וממדרגת הדיבור למדרגת התגים שעל גבי האותיות, ולא רק לבחינת הג' תגים של השטענ"ז ג"ץ' אלא לתג האחד שב'בדק-חיה', ולא רק לבחינת התג אחד של 'בד"ק חי"ה', אלא לבחינת האוכל מספרת שלא צריכים תגין.

אבל יתר על כן, מעלים אותו למדרגה היותר עליונה שזה עומק הגילוי של הארון כמו שנתבאר כבר במקומות רבים מאד שארון זה אותיות אור-נ', מכח שזה הכלי הפנימי של ביהמ"ק, מכח כך בהרחבה יותר, גם כל ביהמ"ק נקרא 'אורו של עולם'.

והרי שכל עבודת הבדיקה היא להעלות את הדבר למדרגה של אור.

ובהבחינה זו, כל עבודת האדם היא לגלות את הדקות כמו שהיא מתגלה בעבודת בית המקדש.

* ולכן כמו שהובא לעיל היו לו לר"ג דמות צורות לבנה בעליה - דייקא בעלייה, כיון שר"ג בא להעלות את הבדיקה של העדים הללו מהבדיקה התחתונה לבדיקה העליונה.

הגילוי העליון של הבדיקה שיתגלה לעת"ל ב'והיה אור הלבנה כאור החמה'

אבל כשיתגלה לעתיד לבא "את שני המאורות הגדולים" - אז מאיר שגם המדרגה של 'בדק הבית' איננה בדיקה שבאה לתקן את החורים ואת הסדקים בבחינת חסרון הלבנה - [שכתיבת חסרון עצמה מונח האותיות חור], אלא מתגלה המדרגה העליונה שהבדיקה כולה היא בדיקה לאור השמש - אבל גם לאור הלבנה שאז היא תהיה 'חד' עם אור השמש - שזהו העומק של 'שני המאורות הגדולים' שיתגלה לעת"ל.

והרי שבעלמא דידן, יש לנו גם את העבודה התחתונה לבדוק את החורים והסדקים, כלומר, גם את כל החסרונות, אבל כשיתקיים 'את שני מאורות הגדולים' בקיום הנבואה של "והיה אור הלבנה כאור החמה", אז, בכל העליות שיתקיימו בבחינת "ילכו מחיל אל חיל" כמו שאומרת הגמ' "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב" - כל הבדיקות שיהיו אז, יהיו להשיג לעולם את הדקות היותר עליונה והיותר עליונה.

עד הגילוי של הדקות העליונה שהיא השורש של כל פרט ופרט בבריאה באורו יתברך - אור שאין לו סוף שהוא הדק ביותר, אורו יתברך שמו.

(ב-ד בדק בלבביפדיה עבודת ה')

מספר שיעור בקול הלשון 35368697

לבוא כמו שנאמר בקרא "והיה אור הלבנה כאור החמה".

אבל התפיסה העליונה של הבדיקה כמו שהובא לעיל ללשון אחד בגמ' בחולין דף י"ז שבודקים את הסכין לאור השמש והרי שזוהי בדיקה העליונה שהיא לפי האור העליון.

והרי שכאן מונח שני השורשים של שתי תפיסות הבדיקה, בדיקה תחתונה ששורשה בבדיקה של מראה הלבנה, ובדיקה עליונה שבודקים לאור החמה, וכמו שנתבאר שאור החמה הוא האור השלם ולעומת כך אור הלבנה הוא האור החסר.

ומצד מדרגת הלבנה שזוהי מדרגת ישראל שמונים למאור הקטן - זוהי כל עבודתנו השתא, עבודה של 'בדק הבית' ומצד כך הקב"ה ניחם את הלבנה שעל שמה, גם צדיקים יקראו 'קטן' - ולכן גם יעקב יקרא "יעקב הקטן" ועוד צדיקים כמו שאומרת הגמ'.

כלומר - זה מהצד התחתון שהוא נקרא יעקב, אבל מהצד העליון שהוא נקרא ישראל אותיות לי-ראש, זה מדרגת החמה.

וכמו שהוזכר, מדין העקב שזהו מדרגת רבי עקיבא זה מדרגת הלבנה - וזהו 'יעקב הקטן' על שם 'המאור הקטן' בבחינת עקב.

אבל מדין מדרגת ישראל זוהי המדרגה המבוארת בחז"ל שמדרגת משה ויעקב - חדא מדרגה היא, ומצד כך נאמר על יעקב שזרחה לו השמש והוא נתרפא בפניאל כמו שנאמר בקרא לאחר המאבק של יעקב עם שרו של עשיו.

והרי שהצד התחתון שביעקב הוא בבחינת הלבנה, ומהצד העליון שהוא בבחינת של ישראל, הוא בבחינת החמה.

א' [א"ה, לכא' המכוון למאמר חז"ל פני משה כפני חמה].

אוצר האותיות

בדיקת חמץ

מהות ה'בדיקה'

מוזכר בתורה לשון 'דבק', "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום" (דברים ד ד), "ולדבקה בו" (שם יא כב). כל זמן שאדם לא מגלה דקות נוספת בנפש לא יתכן שהוא יגע בדבר במדרגה של דביקות, דביקות אמיתית נובעת רק אם האדם מתחבר למקום הדק שבנפש, מה שבלשון החיצונית נקרא הידבקות. זה לא הידבקות שנובעת מהדקות, אז בעומק אין כאן דביקות אמיתית. דביקות ענינה שהאדם מגלה את המקום הדק ביותר בנפש, וביתר עומק דק על דק, ובאותו מקום של דקות שבנפש שם חל מציאות הדביקות, דביקות גמורה על כלל כל קומת הקדושה, בתורה, בעבודה ובגמילות חסדים.

המשנה אומרת (אבות פ"א משנה ב') "על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים". דביקות בתורה ענינה, מלבד החיצוניות של כמות, כפי שיעור הדקות שהוא מגלה בדבר כך שיעור ההידבקות שלו בדבר, לפי מה שהאדם מגלה את הדקות בתורה, כך עומק ההידבקות שלו במדרגת תורה. כך גם בעבודה, ככל שהאדם מגלה את הדקות בתפילה כך יש לו הידבקות בעולם של עבודה, וככל שהאדם מגלה את הדקות בגמילות חסד כך הוא דבק בגמילות חסדים. דביקות חיצונית נמדדת בכמות, לעומת זאת, דביקות פנימית נמדדת באיכות. ענינה של אותה איכות היא על פי הדקות, ככל שהדקות שבנפש מתגלה, כך מתגלה מהות ההידבקות. על שלושה עמודים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמ'ח, ושורש השורשים הוא "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום", התדבקות בדקות של תורה, עבודה, וגמ'ח.

גילוי ה'דקות' בבדיקה

באור לארבעה עשר בודקים את החמץ לאור הנר בחורים ובסדקים, בזמן הזה יש אור שנותן כוח לגלות דקות יתירה, ומכוחו אפשר לבדוק בחורים ובסדקים. הכוח לבדוק בחורים ובסדקים הוא עומק הדקות שהאדם מגלה במדרגתו, וכפי שיעור הגילוי

"**אור** לארבעה עשר בודקים את החמץ לאור הנר" (פסחים ב.), ישנם כמה וכמה סוגי בדיקות בתורה, בדיקה של טהרה, בדיקת העדים וכדו', אבל יום אחד בשנה נצטוו כל ישראל בתקנת חז"ל לעשות בדיקה. הדבר ברור שעל אף שהאופן שבו אנו בודקים זה ע"י נר, עיקר הבדיקה היא משורש האור, אור לארבעה עשר בודקים, כלומר יש אור מיוחד באור לארבעה עשר שמכוחו יש כוח לבדוק.

כעת נבאר מהו ענין הבדיקה. הדין לבדוק אור לארבעה עשר הוא דוקא בלילה ולא ביום, מפני שהצורך בבדיקה הוא לא רק במקום הגלוי אלא אף בחורים ובסדקים, כלומר הטעם שאותה בדיקה אינה נעשית ביום אלא בלילה זהו מפני שיש צורך לבדוק בחורים ובסדקים. בעצם, שורש המילה 'בדיקה' הוא שבודקים את הדבר הדק, ב'-דק, לכן בדיקה שנעשית ביום היא איננה בדיקה בעצם מחמת שחסר את הבדיקה של ה'דקות' שבדבר. "בודקים את החמץ לאור הנר", בודקים אותו לאור הנר ע"מ שיהיה אפשר לראות בחורים ובסדקים, לראות את הדברים הדקים, על זה חלה מציאות של בדיקה.

האותיות 'פסח' מרמזות לנו על מהות הבדיקה, פ' זה מקום הפתח שבדבר, ס' זה מקום הסדקים, וח' זה מקום החורים. א"כ עניינו של פסח לא מתחיל בליל ט"ו, ואפילו לא ביום י"ד שהוא זמן ההקרבה של הקרבן, אלא פסח מתחיל כבר בזמן הבדיקה, פסח זה הפה של החורים והסדקים שבהם מתגלה הנקודות הדקות. מהות הבדיקה עניינה לעסוק בדקות שבדבר, זה הכוח שנקרא בדיקה, לפי שעד כמה שלא עוסקים בדקות שבדבר אין צורך לבדוק את הדבר, ואם בודקים את הדבר הרי שעוסקים בדקות שבדבר. זוהי מהותה וצורתה של בדיקה.

ביתר ביאור, 'בדק' אותיות 'דבק', כמה פעמים

ככל שהמהלך של העבודה של האדם בנוי באופן של דק על דק, הוא יוצא מעביות וגסות לדקות, ולאחר מכן הוא מוסיף עוד דקות וחוזר חלילה, כך הוא שיעור ההידבקות.

מדרגת נפש, זמן ומקום בג' הרגלים

יתר על כן, בפסח יש דין של תשביתו שאור, כמפורש בקרא נאמר (שמות יב טו) "תשביתו שאור מבתיכם". כידוע כל דבר ודבר יש לו גילוי בנפש, בזמן ובמקום. הגילוי של יציאת מצרים, בנפש זה מדרגת בצאת ישראל ממצרים, בזמן זהו חג המצות, ובמקום, עיקר הגילוי של מקום ביציאת מצרים הוא על צד השלילה, פסח על שם שהקב"ה גאל אותנו ממצרים, הרי שנגאלנו מהמקום של מצרים, מצרים זהו גילוי המקום, אבל זהו גילוי בצד השלילה, שיצאנו מהמקום הזה. וכן כשנתנו דם על הפתח ועל המזוזות נאמר (שמות יב כז) "בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל", זה לא קדושה של בית, אלא זה הצלה של הבית מצד השלילה, וגם החיוב של "תשביתו שאור מבתיכם" זה להשבית מהבית את החמץ, אבל זה לא קדושה של מקום בפועל. בפסח שני חמץ ומצה עולים על שולחן אחד, ואפילו בבית עצמו אין דין של סילוק. כיוצא בזה, באכילת קרבן פסח יש דין של חבורה בבית אחד, אבל זה לא קדושה של בית אלא שלא יצא מן הבית. א"כ יש גילוי של נפש בצאת ישראל ממצרים, יש גילוי של זמן חג המצות, אבל הגילוי של המקום הוא רק בשלילה, אין גילוי של מקום להדיא.

בחג השבועות יש גילוי של נפש, "ויחן שם ישראל נגד ה'הר" (שמות יט ב), יש גילוי של זמן, התורה ראויה להנתן ביום החמישים והוסיף משה יום אחד מדעתו, ויש גילוי של מקום, "וירד ה' על הר סיני" (שמות יט כ). הגילוי של מקום שמתגלה בהר סיני הוא לא במדרגה של מקום כפשוטו, "ברוך המקום", כדברי חז"ל הוא מקומו של העולם ואין העולם מקומו, מצד כך כאשר הקב"ה מתגלה במתן תורה הוא שוכן על המקום הפחות, על המקום השפל בחינת הר סיני, ולאחר מתן תורה פקעה קדושת ה'הר כמפורש בקרא. הרי שאין גילוי של מקום

של הדקות במדרגתו, כך הוא השיעור שבכוחו לבדוק בחורים ובסדקים. הכוח שצריך לחול בנפש בשביל הגילוי הזה הוא "אור לארבעה עשר בודקים", אור לארבעה עשר יורד כוח של אור שמכוחו אפשר לגלות את הדקות שבכל דבר, וכאשר הוא חל בעולם והוא חל בנפש מכוחו האדם יכול לבדוק מציאות של חמץ.

'חמץ ומצה' זה בגימטריא 'רגע'. נתבונן, בלשון המשנה לא נאמר אור לארבעה עשר בודקים את ה'בית', אלא בודקים את ה'חמץ', לכאורה בודקים את הבית, לא בודקים את החמץ, הרי לא מדובר כאן בתערובת שהוא בא להפריד ממנה את החמץ. בעומק כתוב כאן שבודקים ע"י כוח הרגע, בין חמץ למצה מונח כוח הרגע, כדברי רבותינו הידועים עד למאוד שההבדל בין חמץ למצה זה הקו הקטן בין ה' לה', ובלשון אחר גימטריא של 'רגע' זה הדקות של מדרגת הבדיקה, 'חמץ ומצה'. אבל אם כפי שהאדם מצטייר ב"ג הוא בא לבדוק ב"ד, הרי שנר יש כאן וברכה יש כאן, אבל בדיקה אין כאן.

לאחר יציאת מצרים בני ישראל בונים את המשכן במלאכת מחשבת, המשכן נעשה ע"י בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן, בהם מתגלה הצירוף של כל השבטים כולם ממדרגת יהודה עד מדרגת דן, "וכל אשה חכמת לב בידיה טוו" (שמות לה כה). רבותינו מבארים מהו העומק בכך שביציאת מצרים הם עושים משכן במלאכת מחשבת, בני ישראל יצאו ממצרים, שם היה שיעבוד של חומר וטיט, הרי שהמלאכה שלהם היתה עבה וגסה, מלאכת חומר וטיט. לאחר מכן הם יוצאים ממצרים והקב"ה מצוה על עשיית המשכן, עשיית המשכן היא מלאכת מחשבת, טוויה ושאר המלאכות הם מלאכות עדינות, בעצם היה כאן העתקה ממלאכה עבה וגסה - מלאכת חומר וטיט, למלאכה דקה שהיא מלאכת עשיית המשכן. תחילת השינוי הזה היה במקום היציאה ממצרים, הגילוי של אור ל"ד בודקים את החמץ לאור הנר זה האור של גאולת מצרים, שיוצאים מתפיסה של חומר ולבנים ונכנסים לתפיסה של בנין מלאכת המשכן. זו היא גאולה ממקום של עביות וגסות למקום של דקות, ולולא אותה מציאות של דקות אי אפשר להגיע למדרגה של מתן תורה לשמוע את קול ה'.

בחיפוש בליל י"ד מחפשים חמץ בחורים ובסדקים בחינת פסח מלשון דילוג שחסרה עדיין קדושת מקום, אבל ילפינן נר מנר וחיפוש מחיפוש מ"אחפש את ירושלים בנרות", הגילוי לעתיד לבוא של חיפוש ירושלים הוא מדרגת מקום, חיפוש ירושלים יהיה במדרגה שגם המקום יש בו אופן של קדושה.

בשנה הראשונה ליציאת מצרים היה רק את חג הפסח, עדיין לא היה שבועות וסוכות, לפניו, אבל לשנה אחרת, כאשר מתגלה חג המצות בשנה שניה הוא מתגלה לאחר חג השבועות וחג הסוכות, זה אופן של ג' רגלים. דין כל תאחר נאמר כסדרן ושלא כסדרן, מצד השלא כסדרן פסח בא אחרי סוכות, פסח כזה שבא אחרי סוכות הוא בעצם לאחר קומת שורש המשכן, זהו הגילוי של קדושת מקום. "אחפש את ירושלים בנרות" זה שלימות החיפוש שצריך להתגלות בליל י"ד ערב ליל התקדש החג, לא רק חיפוש במדרגה של נפש וזמן, אלא ג"כ חיפוש במדרגה של מקום.

וכמו שנתבאר החיפוש עניינו הבדיקה, לבדוק את עומק הדקות שחלה במדרגה של נפש באדם, לבדוק את עומק הדקות שמתגלה אצל האדם במדרגה של זמן, ולבדוק את עומק החיבור שמתגלה אצל האדם במדרגה של מקום, אלו הם שלשת החלקים של הבדיקה. זה הקומה השלימה של הבדיקה באור לי"ד, אמנם עכשיו בודקים רק חמץ, ועל אף שבודקים את הבית, אבל בודקים את הבית רק ביחס לחמץ, לא "אחפש את ירושלים בנרות" מדין קדושת הבית, אלא מדין סילוק החמץ מן הבית. א"כ זה של בדיקת חמץ דייקא, זה לא בדיקת בית כי אין עדיין קדושה בבית, הקדושה בבית היא רק מדין פסח שבא לאחר שבועות, ושבא לאחר סוכות. אבל מכוח ההארה של סוכות שלאחר מכן מגיע מדרגה של חג המצות, אזי הגילוי של מדרגת הבדיקה הוא לחבר את שלשת החלקים האלו, דקות בעומק של נפש, דקות בעומק של זמן, ודקות בעומק של מקום.

המשכת מדרגת הבדיקה לשלושת הרגלים

כמו שהוזכר יש כוח שנקרא דילוג, כביכול חג המצות מתגלה אצל בני ישראל באופן כזה

בגאולת מצרים, בחג המצות, ואין גילוי שלם של מקום בהר סיני בחג השבועות, חג מתן תורה.

לעומת זאת חג הסוכות כל עניינו הוא מקום של קדושה, "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים" (ויקרא כג מג), חג הסוכות לא נקרא על שם ארבעת המינים אלא על שם הסוכות, לפי שחג הסוכות ענינו מקום של קדושה אולם מקום זמני, ז' ימים. א"כ ביציאת ישראל ממצרים היה גילוי של פסח במדרגת נפש וזמן, ומקום של שלילה. בפסח יש גילוי של סילוק של חמץ מ"מ הבית עצמו הוא לא מקום של קדושה. הר סיני זה גילוי שלמעלה ממדרגת מקום, "הנה מקום אתי" (שמות לג כא) הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו. אבל התכלית היא ג' רגלים, בחג המצות, בחג השבועות ובחג הסוכות צריך לעלות לרגל, התכלית היא להגיע למקום של השראת השכינה, 'שכינה' מלשון 'שכן', זהו מקום השראת השכינה.

א"כ חג המצות הוא במדרגת נפש וזמן, אבל אין בו גילוי מקום של קדושה להדיא. חג המצות לכשעצמו עדיין לא מגלה את השלימות של הדביקות בו ית"ש, כי על אף שיש בו מדרגה של נפש וזמן, עדיין חסר את מדרגת המקום. הפעם הראשונה שעשו בני ישראל את הפסח הייתה במצרים, ושם הם אכלו את המצות עם הקרבן פסח, הרי שבחג המצות המקום שבו בני ישראל נמצאים הוא מקום שאינו שלם.

במדרגת הבדיקה בערב פסח אנחנו בודקים שאין חמץ בחורים ובסדקים שבבית, אנחנו בודקים שאין את צד השלילה שבמקום, אבל עדיין חסר צד החיוב שבדבר. על זה נאמר בעומק שחג המצות הוא באופן של דילוג, "הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות" (שיר השירים ב ח), בחג המצות חסר את קדושת המקום, וזהו לשון 'דילוג' שנאמר כאן, דילוג של המקום

כשבודקים אור לארבעה עשר את החמץ לאור הנר, בודקים את החיבור במדרגות של נפש וזמן, וצריך גם בדיקה שתהא באופן של מקום, כך דורשת הגמ' בפסחים, שילפינן נר מנר חיפוש מחיפוש, "אחפש את ירושלים בנרות" (צפניה א יב).

ברור עד היכן מגעת נקודת הדקות, והאם משתמשים באותה דקות לדביקות של קדושה. צריך שיהיה בירור איזה דקות האדם משיג במועדים, זה הבדיקה של ליל י"ד כשורש לג' מועדים. לאחר מכן יש בדיקה של זמן, "תספרו חמישים יום", ובנוסף צריך בדיקה שיהיה ברור לאדם האם הוא נמצא במדרגה של מקום, הן במדרגת בית מדרש והן במדרגת בית במקום הדק ביותר, כל אחד לפי מצבו.

סוף דבר נאמר "השוכן אתם בתוך טומאתם" (ויקרא טז טז), אנחנו נמצאים בעולם של גלות ולא בגאולה, אבל בתוך כך מעין מה שנאמר אצל קרח "ובני קרח לא מתו" (במדבר כו יא) שנתבצר להם מקום בגיהנם, גם בתוך הגלות עצמה יש את המקום הדק ביותר שהאדם יכול למצוא ולהתחבר לכל שלשת החלקים הללו.

העבודה שלנו היא שיהיה חיבור באופן של נפש לג' עמודים שעליהם העולם עומד, לעומק הדק ביותר בעולם של תורה, לעומק הדק ביותר בעולם של עבודה, "ואשפוך את נפשי לפני ה'" (שמואל א' טו) שיהיה חיבור מהמקום הדק ביותר בעומד לפני המלך, ושיהיה חיבור בעומק הדק של גמילות חסדים, של ישראל ערבים זה לזה, אבל לא רק מצד ההנהגה החיצונית שיש לה מקום, אלא מצד החיבור הדק בנפש. אבל יתר על כן צריך שיהיה בדיקה במדרגה של זמן תספרו חמישים יום באופן של דקות ויתר על כן צריך שיהיה בירור במקום כעין מה שדובר בערכין של זמנים, שיהיה ברור שבמדרגה של מקום אפשר להעמיד את הדברים כך שהם יהיו דקים יותר ויותר.

הקב"ה יזכה כל יחיד ויחיד בפרט שהזמן הבא יהיה דק יותר ופנימי יותר מהזמן הזה, במהלך של אור לארבעה עשר בודקים את החמץ לאור הנר, כך הוא סדר הדברים שמתקדמים מדקות לדקות ומדביקות לדביקות, להתעלות לחיבור עמוק יותר ופנימי יותר. שנזכה בעזר ה' יחד כל ישראל לאכול מן הזבחים ומן הפסחים עוד בשנה דידן.

(פסח 032 בדיקה חמץ תשעה)

מספר שיעור בקול הלשון 1132005

שעל אף שאין קדושה של מקום, אבל חל עליו קדושה של נפש וזמן. הדילוג הזה כפי שנצטייר בראשית גאולת ישראל ממצרים מצטייר בנפשות תדיר, כלומר בנפשות מצטייר כוח של דילוג שהנפש מדלגת מדבר לדבר. מי שנמצא רק במדרגה של פסח שנקרא פסח מלשון דילוג, "אשר פסח על בתי בני ישראל בנגפו את מצרים" (שמות יב כז), ואין לו כוח של בנין כסדר של כל החלקים כולם, הרי שיש לו חג המצות ואין לו שבועות, אין לו מתן תורה, ובנוסף אין לו את המדרגה של סוכות, אין לו קדושת מקום. שורש הכוח של הדילוג בנפש שבני אדם מדלגים בקומת העבודה ולא בונים את הדבר כסדר באפן של בנין של "תספרו חמישים יום" (ויקרא כג טז), כי כוח ההארה של חג המצות של פסח מלשון דילוג חל בנפש, אבל ההמשכה לאחר מכן של תספרו חמישים יום, בדיקה נוספת של חמישים יום זה אחר זה, זה בא באופן של בנין.

אצל רוב בני האדם יש גילוי מסוים של בדיקה של ליל ערב פסח, אבל אין את הבדיקה של המ"ט, של "תספרו חמישים יום", של המדרגה המחברת למתן תורה ולחג הסוכות. לאדם זה נראה שהמדרגה הזו היא מדרגה של קדושה, ואין הכי נמי זה גילוי שתחילתו חג המצות, אבל זהו גילוי של חג המצות לחוד, זהו גילוי של חג המצות שאין אחריו שבועות, שאין אחריו גילוי של סוכות. במידת מה על זה אמרו בני ישראל במדבר "נתנה ראש ונשובה מצרימה" (במדבר יד ד). אם אין גילוי של קדושה בכל שלשת החלקים של נפש, זמן ומקום, על אף שיש שורש לגילוי של יציאת מצרים של קדושת ליל פסח, כל עוד לא נבנה לאחר מכן המהלך של "תספרו חמישים יום" שזה החיבור לקדושה גמורה של זמן, ולא נבנה לאחר מכן קדושה של מקום באופן של חג הסוכות, באופן של בנין המשכן ובנין בית המקדש, אזי הבדיקה מתגלה רק באופן של בדק הבית, בדיקה מן החמץ הנכנס לחורים ולסדקים, אבל אם הדברים נעשים באופן השלם כמו שנתבאר, הרי שכוח שלשת החלקים האלה הם הכוח של מציאות דקדושה בכל קומת שלשת החלקים, נפש, זמן ומקום.

בעומק, ההגדרה של בדיקת חמץ היא, שמהלך הנפשות הוא לבדוק קודם כל את העומק הכי דק בנפש של כל יחיד ויחיד במדרגתו, שיהיה

מדור מחשבה

בלביפדיה מחשבה

בדק

סוגיות במחשבה

בדק

בלבביפדיה מחשבה

בדק

שורש 'בדק'

בבנינו. בדק-ריעוע זה שורש חורבן הבית, אמנם לא חורבן בפועל אבל זה שורש חורבן הבית.

התרגום הזכיר כאן "בדקא" מלשון ערוה, ערוה הגדרתה היא מקום הבקע שדרכו הזכר נכנס, כלומר, בלשון הקודש 'סדק' ו'בדק' הם שורשים קרובים, הערוה זה הסדק שהוא מקום הכניסה, דרכו אפשר להיכנס לדבר, על שם כן זה נקרא ערוה מלשון בידקא.

א"כ בלשון רש"י כל מציאות של בדיקה זה ריעוע הבית, בדברי הערוך כתוב שזה נקרא חורבן - הרס, תחילתו של החורבן וההרס, זה המציאות שנקראת בדק הבית.

נתבונן, בבית המקדש בדק הבית נקרא קדושת דמים, יש קדושת הגוף - קדושת מזבח, ויש קדושת בדק הבית, הקרבנות שמביאים למזבח קדושים בקדושת הגוף. לעומת זאת, מה שנותנים לבדק הבית אין לו קדושת הגוף, אלא יש בו קדושת דמים, זה ההגדרה של בדק הבית, כלומר הקדושה חלה בדמים, ומשתמשים באותם דמים לבדק הבית.

'בדק הבית' בבחינת קדושת דמים

לפי"ז נבין דבר עמוק מאוד, בחורבן הבית היו שני חלקים, יש את עצם החורבן עצמו שנחרב הבית, ויש את החורבן שנעשה בנפשות, שפיכת הדם שנעשית כמו שמבואר בפסוקים וחז"ל, הסוגיא בגיטין ועוד, שהיו הדמים נשפכים ונוגעים זה בזה. חורבן הבית לא מסתיים בבית שנחרב, אלא "דמים בדמים

בחמשה חומשי תורה אין אזכור של 'בדק' להדיא, אבל בנ"ך נאמר כמה וכמה פעמים "בדק הבית" (מלכים ב' יב ו), ובש"ס נאמר ג"כ הרבה פעמים בדק הבית, לגבי קדושת מזבח וקדושת בדק הבית.

מלבד בדק הבית, הרבה דברים נאמר בהם דין בדיקה, כגון "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר" (פסחים ב.), עדים הבאים להעיד יש שבע חקירות ובדיקות, בדיקת זב, ועוד כיו"ב.

בתורה יש מקור לשורש הבדיקה בדברי התרגום, בפרשת מקץ נאמר (בראשית מב ט) "ויזכר יוסף את החלומות אשר חלם להם ויאמר אליהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם", ומבאר רש"י "ערות הארץ, גילוי הארץ מהיכן היא נוחה להיכבש, כמו את מקורה הערה וכן ערום ועריה, וכן כל ערוה שבמקרא מלשון גילוי מלשון עירום שהוא גלוי. ותרגם אונקלוס בדקא דארעא כמו בדק הבית, רעוע הבית, אבל לא דקדק לפרשו אחר לשון המקרא". א"כ את המילים "ערות הארץ" מתרגם אונקלוס בלשון בדקא, בדקא דארעא, ואת זה מבאר רש"י כעין 'רעוע'.

בהגדרה שורשית, יש בית בבנינו ובית בחורבנו, ונקודת הממוצע ביניהם היא כשהבית רעוע. ריעוע הבית הוא שורש תחילת חורבנו, ובכל פעם שעושים בדק הבית מתקנים את הבית, כלומר לא נותנים לדבר להתפשט ולהגיע לידי שבירה וחורבן, אלא מתקנים אותו בתחילת קילקולו ומשאירים את הדבר

מה שנאמר בלשון דקרא "ואת כל דמה ישפוך אל יסוד המזבח" (ויקרא ד ל), זה מהות הקלקול שהיתה בחורבן.

מקום המזבח הוא המקום שבו הדמים יורדים לשיתין, זה ההבחנה שנקראת ערות הארץ, מקום סדק הארץ זהו מקום 'בדק הבית', וכמו שמפורש בדברי רבותינו ש'בדק הבית' בא לתקן את מקום הערוה שבאשה, זהו מקום הפתח, שם מקום בדק הבית. בלשון אחרת והיינו הך, 'בית' הוא בית שלם ובדק הוא מקום שיש בו סדק, אולם בבית יש מקום אחד שהוא סדק להדיא ואף יותר מסדק, דלת, במקום הפתח. מקום הפתח הוא בבחינת ערות הארץ, מקום פתחה, והוא השורש לכך שיהיו עוד סדקים בבית. אם לא היה פתח בבית כלל לא היה מציאות שיהיה סדק בבית, ומכיון שבבית יש פתח, והרי בית שאין לו פתח אין לו שם תואר בית, בית כזה אינו מקבל טומאת נגעים וכדו', א"כ הפתח שבבית הוא תחילת פתחו של הדבר, וכשהפתח הזה מתרחב הוא הופך לסדקים בבית.

הסדקים הללו, עליהם חל נקודת בדק הבית כמו שנתבאר, ושורש בדק הבית הוא לתקן את מקום שפיכת הדמים. במקביל לכך, מקום הערוה שבאשה הוא המקום שיש בו דמים, זה קדושת הדמים שמתגלה באשה. כשהדמים האלה מתקדשים זה נקרא קדושת הזיווג, וכיון שקדושת הדמים מקורה באותו מקום, טמאה אסורה וטהורה מותרת, זה עומק המדרגה הנקראת קדושת דמים. יתר על כן, מקום הפתח באשה שהוא בבחינת מקום הבדק, עליו נאמר שיד המרובה לבדוק בנשים משובחת, ואילו יד המרובה לבדוק באנשים זה לא טוב שלא יבא ח"ו לידי פגם שז"ל, כלומר עיקר מקום הבדק באשה הוא במקום של יציאת הדמים, שם נאמר דין של

נגעו" (הושע ד ב), היה חורבן גם במציאות הנפשות. השורש לחורבן הבית ולשפיכת הדמים נמצא בשני המהלכים הללו של קדושת הגוף וקדושת דמים, הבית עצמו הוא שורש גוף הדבר, בחורבן הבית הגוף נחרב, על אף שהבנין עצמו קדוש בקדושת בדק הבית ולא בקדושת מזבח, אבל ביחס הזה הבית נקרא הגוף מדין קדושת הגוף, ולעומתו שפיכת הדמים שהיתה בחורבן הבית זה מדין קדשי בדק הבית שקדושתם קדושת דמים, וזה השורש לשפיכת הדמים שנשפכו בסביבות ירושלים ובירושלים עצמה. א"כ מה שהזכרנו שבדק הבית הוא שורש חורבן הבית, בכללותו הוא שורש חורבן הבית עצמו, אבל בפרטות יותר 'בדק הבית' הוא גם השורש של החורבן שחל בנפשות, במה שנשפכו הדמים.

בהגדרה עמוקה יותר, קרבן הרי יש לו קדושת מזבח, ובשעה שנזרק דמו אז נעשית מצותו, וכיון שנעשית מצותו הוא יוצא לחולין. סדר העבודה של קרבן הוא שחיטה, קבלה, הולכה וזריקה, ונקודת הסיום של העבודה זה זריקת הדמים, ובזה הקרבן יוצא לחולין. בעומק, כשזורקים את הדם, הדם עצמו יש בו את קדושת הגוף שבבהמה, והוא השורש לקדושת דמים, א"כ הוא יוצא מקדושת הגוף, ואחרי שהוא יוצא מקדושת הגוף הוא לא נכנס לקדושת בדק הבית, אלא כיון שנעשית מצותו יוצא לחולין.

לפי"ז ברור השורש לכך שבחורבן הבית לא היה רק חורבן הבית, אלא היה גם שפיכת דמים של הנפשות. בית המקדש הוא מקום של הקרבת קרבנות שהתכלית של כל הקרבנות הוא זריקת הדם. מצד התיקון מתגלה זריקת דמים של הקרבנות, אבל ח"ו כשחורבן הבית הזריקת דמים הופכת להיות שפיכת דמים, שפיכת דמים של הנפשות, היפך

מקדשי מזבח מתרומת הלשכה, ורק בהמה אחת יש בה עבודה והיא באה מקדשי בדק הבית, וזוהי פרה אדומה. הדין של פרה אדומה שונה מכל הקרבנות, כל הקרבנות קריבים בפנים, בתוך המקדש, יש רק שתי בהמות שאין עבודתם בפנים, פרה אדומה שעבודתה נעשית בהר המשחה, ושעיר לעזאזל, היפך שעיר לה' שנכנס לפני ולפנים ודמו נזרק במקום הארון, הצד שכנגדו זהו שעיר לעזאזל, שני השעירים הללו היו שוים, ומעלים בגורל אחד לה' ואחד לעזאזל. שני השעירים הללו היו באים מתרומת הלשכה, הם שייכים לקדשי מזבח ולא לקדשי בדק הבית, לעומת זאת פרה אדומה, הגם שהיא נקראת חטאת מ"מ היא נעשית מקדשי בדק הבית.

שורש קדושת הגוף וקדושת דמים

הזכרנו שקדשי בדק הבית קדושים בקדושת דמים, דם בבחינת אדם, א"כ שורש הקדושה שנקראת פרה אדומה היא פרה בבחינת 'אדם', היא קדושה בבחינת הדמים שבה. לפי"ז ההגדרה בהירה, בקדשי מזבח רק בעל חי תם יכול לעלות על המזבח, בעל מום לא יכול להיות קדוש למזבח, אמנם יש לו את הדינים שלו, אם כבר הקדישו אותו קודם, או שהקדישו אותו במומו, אבל בהגדרה הכוללת בהמה תמימה עיקר עבודתה לקדשי המזבח, ואילו בעלת מום עיקרה לקדשי בדק הבית.

כידוע יעקב נקרא איש תם, ואילו עשיו נקרא איש שדה, זהו היפוכו של איש תם. יעקב שהוא איש תם הוא קדושת הגוף, מעין בהמה תמימה ששייכת למזבח, זה יעקב אבינו, יעקב אבינו נולד מיצחק שהיה עולה תמימה, ואת הכוח הזה קיבל יעקב מיצחק אבינו. לעומתו עשיו "אדמוני כולו כאדרת שער" (בראשית כה כה), עשיו הוא בבחינת קדושת דמים, לכן הוא נקרא אדמוני, זו הקדושה שקיבל

בדיקה, והבדיקה הזו נקראת בדיקת דמים כמו שנתבאר. זה שורש המדרגה הנקראת בדק הבית.

ונקודת התיקון של 'בדק הבית' היינו לקחת את המדרגה הנקראת דמים ולקדש אותה. כשמקדישים דבר לבדק הבית לא מקדישים את הגוף בדבר אלא את דמי הדבר, בעצם המקדיש לוקח את אותם דמים ומקדש אותם, ויתר על כן בקדושת מזבח יש את זריקת הדמים שהיא המדרגה העליונה של קדושת דמים, אבל המדרגה הגלויה יותר היא המדרגה הנקראת בדק הבית.

א"כ נתבאר ששורש כל החורבן נמצא במציאות ה'בדק'. מהי הגדרת המילה בדק, לפני שיש בדק הדבר הוא אחד, וכאשר נוצר סדק-בדק יש כאן חלל דק שהופך את הדבר לשנים, מה שהיה אחד הופך להיות שנים, בדק אותיות ב'-דק, כלומר נעשה כאן הבדלה דקה, ומתוך אותה הבדלה דקה הדבר מתחלק לשנים, זה תחילתה של מציאות הבדק. כשהדבר נעשה שנים זה צד הקלקול בשורש 'בדק'.

ובצד התיקון 'בדק' נהפך ל'דבק' משורש דביקות, כלומר זהו חיבור של הדבר. 'בדק' בגימטריא 'קו', הקו הוא שורש השפע העליון של הדביקות, הקו הוא החוט המקשר בין בורא לנברא, והוא שורש הדביקות. לפי"ז עומק מהות הבדיקה היא לבדוק האם הדבר מצורף ומדובק, או שהדבר נעשה בו סדק, ב'-דק, נעשה בו חלל דק שמתחיל את ההפרדה. אם הסדק התרחב כבר לא צריך לבדוק אותו, העין רואה אותו באופן טבעי, הבדיקה היא רק כשהסדק עדיין דק ולא רואים אותו, אז צריך לבדוק אם יש סדק בדבר.

כמו שהוזכר כל קרבנות הציבור כולם הם

עשיו מיצחק, קדושה של אדמוני, קדושת דמים. השורש של קדושת דמים ביצחק הוא, כשהעלה אברהם את יצחק על גבי המזבח אמר לו הקב"ה להוריד אותו, העלהו ולא שחטוהו, ביקש אברהם אבינו אעשה לו לפחות הטפת דם, וזהו השורש לקדושת דמים של עשו. עוד ביקש אעשה לו לפחות איזה שהוא שריטה אחת, ואם הוא היה עושה בו שריטה במקום עולה תמימה הוא היה הופך להיות בעל מום, אמנם הבקשה של אברהם אבינו לא התקבלה והקב"ה אמר לו להקריב "איל אחר נאחז בסבך בקרניו" (בראשית כב יג) תחת יצחק, אבל האור הזה של בקשת אברהם אבינו זה האור של שורש קדושת עשיו.

בעצם העקידה שנעקד יצחק שהוא עולה תמימה התחדש יסוד קדושת הגוף, וכשביקש אברהם אבינו לעשות לו שריטה וכדומה א"כ הוא אינו עולה תמימה, אלא הוא הופך להיות מדרגת בעל מום שאינו ראוי למזבח אלא לקדשי בדק הבית, זה השורש לקדושתו של עשיו. נמצא ששורש קדושתו של עשיו שהיא קדושת דמים, גם היא מושרשת בעקידה, אבל היא מושרשת בבעל מום שבעקידה, בבקשה של אברהם אבינו שלא התקיימה, לכן עשיו אין לו מציאות של קיום גמור, כי זה לא מילתא שהפך להיות קביעא וקיימא, אלא בקשה שלא נתקיימה. כל בקשה מהקב"ה אפילו אם היא לא מתקיימת האור קיים, וזהו אור שאינו קביעא וקיימא אלא דבר החולף לאחר זמן. מכל מקום משורש עקידת יצחק, מכוח כך נתקדש יצחק כעולה תמימה וזהו השורש ליעקב, והתקדש גם מציאות של קדשי בדק הבית וזהו חלקו של עשיו.

הזכרנו שישנם שתי קרבנות שאינם קרבים בתוך הבית, פרה אדומה ושעיר לעזאזל. נבאר תחלה את שורש השעיר לעזאזל,

כידוע בדברי חז"ל שעיר אחד לה' זהו משורש יעקב אבינו, והשעיר אחד לעזאזל זהו חלקו של עשיו. יעקב אבינו הוא בבחינת איש תם, בבחינת קדושת הגוף כמ"ש, ולכן הוא עולה ע"ג המזבח, ויתר על כן זריקת הדם שלו היא בבית קדשי הקדשים במקום הארון, במקום הפנימי ביותר אחת בשנה. לעומת זאת חלקו של עשיו הוא השעיר לעזאזל שנשלח על ידי איש עתי המדברה ונזרק מן ההר, וזהו גילוי שאין בו קדושת הגוף שהוא עולה למעלה, אלא הוא הופך להיות מעין קדושת דמים, ודמו אינו 'עולה' כשעיר לה', אלא להיפך, זורקים את שעיר זה למקום נמוך, ירידה.

בדקות, בכל הקרבנות נאמר (ויקרא כו י) "לא יחליפנו ולא ימיר אותו וכו' ואם המיר ימיר בהמה בבהמה והיה הוא ותמורתו יהיה קודש", אי אפשר להמיר קרבן שקדוש בקדושת הגוף, קדשי בדק הבית הגמ' דנה אם יש בהם תמורה, אבל בודאי שהם ברי החלפה, הרי קדשי בדק הבית נותנים למכירה, הגזבר מוכר את החפץ תמורת דמים, א"כ ברור שהוא בר החלפה, לא בגדרי תמורה אבל הוא בגדרי החלפה. בשני השעירים ג"כ מצינו שהם יכולים להתחלף, בגורל יוצא שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל, ובאותה מידה יכל לצאת גם ההיפך, שורש ההחלפה הזו היא בשעיר לעזאזל שהוא קדושת דמים, ולא בשעיר לה' שהוא קדושת הגוף. זה הבחנה דקה, שורש ההחלפה של שני השעירים זה לא מכוח קדושת הגוף של השעיר לה', אלא מכוח הקדושת דמים של השעיר לעזאזל.

שורש החורבן ב'בדק הבית'

הקרבן השני שעבודתו נעשית חוץ למקדש זה פרה אדומה ששייכת לקדשי בדק הבית. הזכרנו לעיל ששורש חורבן הבית הוא בבדק הבית, במקום בדק הבית. לפי מה

אהלים, שקרא לבהמ"ק 'בית', "אין זה כי אם בית אלקים" ואילו בית בחורבנו נקרא שדה, "ציון שדה תחרש" (ירמיה כו יח) ועשו נקרא איש שדה. כידוע דברי חז"ל אברהם קראו הר, יצחק קראו שדה, יעקב קראו בית, כאשר הבית חרב הוא בעצם חוזר לשם התואר שלו, 'הר', ובפרטות הוא חוזר להקראות 'שדה', כך נאמר בפסוקים לשון של הר ושדה לגבי חורבן, "הר ציון ששמים שועלים הלכו בו" (איכה ה יח), "ציון שדה תחרש", וכל זה נעשה מכוחו של אדום-עשיו.

יתר על כן יש שורש נוסף לחורבן הבית, פרה אדומה ג"כ נעשית בחוץ, והיא באה מקדשי בדק הבית, שזה עיקר סוגייתנו. יסוד פרה אדומה הוא לצורך מי שנטמא בטומאת מת, שורש המיתה בעולם נמצא במלכי אדום, בהם נאמר וימלך וימת וחוזר חלילה, נמצא ששורש המיתה בעולם היא מכוחו של עשיו-אדום, הגדרתו של עשיו זה איש שדה שופך דמים, שד-ה ר"ת שפיכות דמים. א"כ מהותו של עשיו שהוא שפיכת דמים, זה שורש הפגם של קדשי בדק הבית, וזה השורש שמכוחו אנו נצרכים לפרה אדומה, מפני שיש מציאות של מוות מכוחו של עשיו. כל הוויתו של עשיו היא מוות, כמו שהוא העיד על עצמו "הנה אנכי הולך למות" (בראשית כה לב), זו הוויתו. עשיו הוא השורש לשפיכות דמים, למציאות המוות שיש בעולם, ולכן באה המציאות של 'פרה אדומה' שהיא מקדשי בדק הבית לטהר את המת, והיא באה דוקא מקדשי בדק הבית שקדושתה קדושת דמים, לפי שהיא באה לכפר על השפיכות דמים ששורשו בעשיו, ולכן היא נעשית בחוץ, לפי ששורשה הוא מכוח הקלקול דעשיו. לפי"ז ההבנה היא בהירה מאוד, מצד התיקון השעיר לה' גובר על השעיר לעזאזל, והפרה אדומה מטהרת מטומאת המת, אבל כאשר גובר הצד שמכוחו הפרה נעשית בחוץ

שנתבאר השתא ישנו שורש דק נוסף לחורבן הבית, אילו היה דין שכל הקרבנות כולם צריכים להיות בבית, האור מאיר שכולו בבית, אבל כיון שיש קרבנות שעושים אותם מחוץ לבית, הקרבנות הללו הם שורש ליציאה מן הבית, א"כ בדקות יש בהם שורש דק למציאות של חורבן הבית.

כידוע קודם בריאת העולם הקב"ה היה בונה עולמות ומחריבם, הגילוי של 'מחריבם' בתוך העולם הוא בחורבן הבית. בתחילה היה בונה עולמות ומחריבם, לאחר מכן בנה את העולמות דידן, וכשחרב בית המקדש זה היה משורש אותו חורבן שהיה בבריאת העולמות בתחילה, הכוח של אותו חורבן ראשון שהיה בתחילת בריאת העולמות מתעורר בחורבנו של הבית. בדברי רבותינו נאמר שהחורבן של העולמות הללו הוא בבחינת מה שכתוב בסוף פרשת וישלח (בראשית לו לא-לג) "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל, וימלוך וכו' וימת", זה השורש של העולמות ששייכים לעשיו ובהם היה חורבן. נמצא ששורש המחריב את הבית בעומק הוא מחלקו של עשיו.

זה הביאור במה שאומרים בני אדום "ערו ערו עד היסוד בה" (תהלים קלז ז), "היסוד" זהו מקום ערות הארץ, זהו מקום היסוד בהקבלה למה שהוזכר בתחילה, ערו עד היסוד בה, היפך בחינת שפיכת הדם על יסוד המזבח.

נמצא שהשעיר לעזאזל שיוצא לחוץ הוא שורש תחילת החורבן. כאשר שולט השעיר לה' על שעיר לעזאזל, אזי הזהורית של אדמומיות נהפכת ללבן, "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" (ישעיה א יח), ואז שולט כוחו של יעקב על כוחו של עשיו. עשיו איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים, בית בבנינו נקרא בית, זה מידתו של יעקב איש תם יושב

ולא בפנים, זה שורש החורבן שבדבר.

בהבחנה נוספת ביחס של נפשות, הקרבנות כולם נעשים על דרך כלל בין בכהן הדיוט בין בכהן גדול, אבל אחת בשנה הקרבנות נעשים ע"י כהן גדול, ביוהכ"פ כהן גדול נכנס לפני ולפנים, וזהו כנגד הכוח של שעיר לעזאזל שנשלח ע"י איש עתי. איש עתי לא צריך להיות כהן בדוקא, וזהו הדבר והיפוכו שמתגלה ביוהכ"פ, מצד אחד הכניסה של לפני ולפנים כשרה דוקא בכהן גדול, "בזאת יבוא אהרן אל הקודש" (ויקרא טז ג) פעם בשנה, וכנגד כך שעיר לעזאזל לא מצריך כלל עבודה ע"י כהן.

כך גם מצינו בפרה אדומה, פרה אדומה נעשית ע"י הסגן, באלעזר סגנו של אהרן, זהו מהלך הפוך מיום הכיפורים, יום הכיפורים עיקר העבודה נעשית לפני ולפנים מכוח כהן גדול, לעומת זאת הפרה האדומה נעשית במציאות של סגן. סגן בהגדרה הוא שני, כהן גדול יש מציאות של כהן שני כלפיו, המשנה בתחילת יומא אומרת שכהן גדול מפרישים לו כהן אחר תחתיו שמא ימות, וביתר עומק לא מדובר על שני ביחס כזה בלבד, אלא כידוע יש כהן גדול מרובה בגדים המשוח בשמן המשחה, ויש כהן משוח "מלחמה", הכהן משוח המלחמה הוא שני לכהן גדול של מרובה בגדים ומשוח בשמן המשחה. את הפרה אדומה היו עושים בהר המשחה, זה משורש מדרגת השני, הכהן המשוח מלחמה, מלחמה דייקא, שורש למות, אולם בפועל נעשה ע"י סגן שהוא שני בפועל לכה"ג, אולם ששורשו במשוח מלחמה.

יש את העבודה ששייכת לכהן גדול ביום הכיפורים לפני ולפנים, וכנגדו בחוץ איש עתי אינו כהן כלל. אבל העבודה ששייכת לפרה אדומה היא לא שייכת לכהן גדול, פרה אדומה מצותה בסגן דייקא, סגן זה שני

לכהן גדול, הרי מדוע צריך שני לכהן, בשביל להחליף את הכהן הגדול אם הוא ימות, זה הגדרה ששורש כל הפרה אדומה היא במיתת הכהן. [לדוגמה בעלמא נאמר שכשהכהן גדול מת הרוצחים בשוגג חוזרים מן הגלות]. מ"מ שורש המצוה של פרה שנעשית בבחינת מיתת הכהן, אין הכוונה שהכהן מת, אלא הכהן חי ואפילו הכי היא נעשית בסגן, והשורש לכך שהיא נעשית בסגן זה כי כל מהותו של הסגן הוא שמא יפסל או ימות הכהן הגדול. בנוסף הזכרנו שיש שורש נוסף לסגן, מרובה בגדים המשוח בשמן המשחה זה עיקר הכהן הגדול, והשני למרובה בגדים זה כהן משוח "מלחמה", כנגד זה פרה אדומה נעשית בהר המשחה, וזה דייקא נקודה של מלחמה, משוח מלחמה. אלו שני הצדדים ההפוכים שמתגלים בבחינת פרה אדומה, מצד נקודת המלחמה שבדבר.

פרה אדומה זה הקרבן היחיד שנעשה מבדק הבית כמו שהוזכר, וחיידנו ששורש החורבן הוא ב'בדק הבית', ובפרטות פרה אדומה שבאה מהממון של קדושת בדק הבית היא נקודת החורבן, היא נוגעת בחרב במדרגת המקום, והיא נוגעת בחרב בבחינת נפש בבחינת טמא מת, וכל הוויתו של קרבן זה הוא על ידי הסגן שהוא שורש מיתת הכהן גדול ומשוח מלחמה.

כל מציאות המלחמה היא להרוג או להיהרג, זה מהות המלחמה, וזו נקודת פרה אדומה במקום הר המשחה, מכח כהן משוח מלחמה א"כ עלה בידינו הבנה דקה ובהירה איפה שורש החורבן של הבית בהיות הבית בבנינו, זה העומק של נקודת החורבן.

תיקון מדרגת בדק הבית

כעת נבאר מהו התיקון של מדרגת בדק הבית. כאשר יש סדק בבית וצריך לתקנו,

בצורת בנינו של שלמה המלך, לא כל החלקים של הבית באו מארץ ישראל, חלק מן הדברים הוא הביא מלבנון וממצרים, לכך זה קדושת דמים, לא קדושת הגוף. הבית השלישי שירד מהשמים, יש כמה הבחנות מה מעלתו שירד מן השמים, אבל לערכין דידן השתא הבית השלישי יהיה קדוש בקדושת הגוף. דמים זה דבר שנמצא כאן בעולם, קדושת דמים, דבר שירד מן השמים ברור לכל בר דעת שיהיה קדוש בקדושת הגוף.

המושג שנקרא דמים זה רק בעוה"ז שכל דבר יש לו שויות, שווה דמים מתחלף בדמים, אבל דבר שירד מן השמים, קיימא לן אין דבר טמא יורד מן השמים, אלא יורד דבר טהור, ולא זו בלבד שירד דבר טהור מן השמים, אלא בית המקדש השלישי שירד מן השמים הוא יהיה קדוש בקדושת הגוף, קדושת הגוף הינה קביעא וקיימא לעולם. קדושת הגוף שלמה שאין בה מום איננה יכולה להיות בטילה, משא"כ קדושת דמים אפשר להחליף דבר בדבר, לפיכך בית ראשון ובית שני שהיו קדושים בקדושת דמים נחרבו, אבל בית שלישי שיהיה קדוש בקדושת הגוף, הוא ירד מן השמים, זה עומק הבנין דלעתיד לבוא שהכל יהיה במדרגת קדושת הגוף.

יעקב ויוסף בבחינת קדושת הגוף וקדושת דמים

הזכרנו שיש את מדרגתו של יעקב אבינו, וכנגדו עומד עשיו, ע"פ מה שנתבאר השתא נבין את העומק שיעקב אבינו קדוש בקדושת הגוף, ואילו עשיו שעומד כנגדו הוא בבחינת דמים. הצד שנלחם כנגד קדושת הדמים של עשיו הוא יוסף, "בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש" (עובדיה א יח), יוסף עומד כנגד עשיו, והשורש הוא בכך שיעקב קדוש בקדושת הגוף, ויוסף קדוש בקדושת

כל בית הרי נפסד עם הזמן וצריך לתקן אותו, זה ההגדרה הפשוטה של בדק הבית. אבל לפי מה שנתבאר עכשיו שורש התיקון של בדק הבית הוא להאיר בו את הקדושה, ולא רק קדושת דמים אלא קדושת הגוף, האור של קדושת הגוף זה שורש התיקון של בדק הבית. בדק הבית הוא נקודת החיסרון, נקודת השבר, נקודת המיתה. לעומת זאת, התיקון של בדק הבית הוא להאיר בו את השורש של קדושת הגוף - קדושת מזבח, ולא רק קדושת דמים, זה "שורש" מדרגת תיקון קדושת בדק הבית. נשתדל להבין יותר בבהירות מהי נקודת התיקון בעומק, אבל בכללות חורבן הבית שורשו בבדק הבית, ואילו בנין הבית השלם הוא במדרגה של קדושת הגוף.

הזכרנו שהקרבת קדושים בקדושת הגוף, והבית עצמו הוא קדושת בדק הבית, לפי"ז ההגדרה ברורה מאוד, כיון שהבית קדוש רק בקדושת דמים, והוא לא קדוש בקדושת הגוף, ולכן הוא עומד להיחרב. הבית לא נחרב במקרה כביכול, הבית נחרב כי הוא קדוש רק בקדושת דמים.

על דרך כלל קדושת הגוף חמורה מקדושת דמים, אמנם באופן שהוא הקדיש אבר אחד קדושת מזבח לא מתפשטת בכולו וקדושת דמים כן מתפשטת, אבל בהגדרה הפשוטה קדושת הגוף חמורה מקדושת דמים. זו נקודה עמוקה, אמנם הקרבן שמקריבים על גבי המזבח קדוש בקדושת הגוף, אבל המזבח עצמו, ויתר על כן כל הבית כולו קדוש רק בקדושת דמים. קדושת דמים היא ברת החלפה, אפשר להחליף את הקדושה בדבר אחר, זה השורש לכך שהבית חרב, לפי שהקדושה שלו הינה קדושת דמים.

כששלמה המלך בנה בית ראשון, ואחריו בנה עזרא בית שני, כמו שמבואר להדיא

לפי"ז נבין את עומק העניין, יוסף כל הוויתו היא קדושת דמים, והוא בא להילחם בדמים דקלוקול של נקודת הנפילה, זה נקרא "בית יוסף להבה ובית עשו לקש". יעקב קדושת הגוף, יוסף קדושת דם, הנמשך מקדושת הגוף, ונמשך לקדושת דמים - ממון.

הזכרנו בתחילה את הפסוק "ערות הארץ" שתרגם אונקלוס "בדקא דארעא", זה הלשון שאמר יוסף לאחים (בראשית מב ט) "ויזכור יוסף את החלומות אשר חלם להם ויאמר אליהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם". בעומק, יוסף הוא זה שאומר להם שהם באים לראות את בדק הבית, כי יוסף הוא קדושת דמים. הם הרי באו לחפש במצרים את יוסף, "ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש אחד בארץ כנען והנה הקטן את אבינו היום והאחד איננו" (שם יג), הם אומרים שהם באים לחפש אותו, והוא אומר להם "לראות את ערות הארץ". לכאורה יוסף והאחים אומרים שני דברים נבדלים אחד מהשני, אבל בעומק זה לא שני דברים שונים, הם באים לחפש את יוסף שהוא בבחינת בידקא דארעא, בדק הבית. ערות הארץ שהיא בידקא דארעא זה גופא מדרגתו של יוסף, זה גופא מה שהם באו לראות במציאות של מצרים.

"ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש סביב" (זכריה ב ט), הבית נחרב ע"י אש, במקום שיתגלה "בית יעקב אש ובית יוסף להבה" דתיקון, בחורבן הבית מתגלה שאותה אש הופכת להיות השורש לחורבן הבית. אבל כמו שהוזכר השורש של חורבן הבית הוא מכך שהוא קדושת דמים, אם הבית היה מתגלה בקדושתו של יעקב אבינו אז הבית היה קדוש בקדושת הגוף, ואז הוא לא היה בטל כמו שאומרת הגמ' בסוטה על משה שהמשכן שעשה משה לא נחרב אלא נגנז, כי הקדושה

הברית ששמה מתגלה קדושת הדמים, דם מילה.

יוסף קדוש בקדושת דמים, ולפיכך יוסף צבר את כל הממון למצרים, לפי שהוויתו היא לקדש קדושת דמים, לכן הוא צובר את כל הדמים למצרים, זה מדרגתו של יוסף. נמצא שיוסף ויעקב חלוקים בקדושתם, יעקב קדוש בקדושת הגוף, ולעומתו יוסף קדוש בקדושת דמים. ניצוץ קדושת הדמים נמצא ג"כ בעשיו שזה ניצוץ הטוב שבו, אבל נעשה בו חילול של אותו קדושת דמים בבחינת קדשי בדק הבית מועלים בהם, כיון שמעל בו יצא לחולין, זה עשיו שיצא לחולין.

יעקב קדוש בקדושת הגוף, מצד כך אצל יעקב אבינו שהוא קדוש בקדושת הגוף נאמר "כוחי וראשית אונ"י" (בראשית מט ג), מלמד שלא ראה קרי מימיו כי כולו קדוש בקדושת הגוף. לעומתו ביוסף יצאו עשרה טיפים, "ויפזו מבין זרועי ידי" (שם כד) הוא קדוש בקדושת דמים, דמים זה דבר המתחלף זה עם זה, זה עומק נפילתו וזה עומק תיקונו. יעקב אבינו שהוא קדוש בקדושת הגוף יוצא ממנו תולדתו יוסף שקדוש בקדושת דמים, זה הביאור בפסוק (בראשית לו ב) "אלה תולדות יעקב יוסף", מקדושת הגוף של יעקב נולד יוסף שהוא קדושת דמים. התולדה של קדושת הגוף היא קדושת דמים, הן דם מלשון "שופך דם האדם" וכן מלשון 'קדושת ממון'. זה נקרא "אלה תולדות יעקב יוסף", דבר קדוש בעצם התולדה היא כבר אינה קדושה בעצם, אלא כל הוויתו היא מעין קדושת דמים ובעומק קדושת דם שבבעל חי. הגמ' אומרת שקרבן של קדשים שנולד לו וולד הולד ג"כ קדוש, יש סוגיא נפרדת מה עושים עם הולד הזה, האם אפשר להקריב אותו או לא (אולם אין לו קדושת הגוף גמורה) זה שורש הקדושה של יעקב ויוסף.

בים והוא איטליא של רומי (שבת נו:). בערכין דידן, ביום שהוא נשא את בת פרעה, פרעה מלך מצרים ששם נמצא יוסף, א"כ הוא בנה את בית המקדש מדין קדושת דמים בלבד, זה נקרא נשא את בת פרעה, שורש הירידה בחזרה למצרים. יוסף הוא הראשון שירד למצרים, ועליו נאמר "יוסף וכו' הוא המשביר לכל עם הארץ", הוא המשנה למלך והוא אוסף את כל הדמים, זה הקדושה משורש יוסף, וזהו גם הגילוי שמתגלה בבית המקדש, שהוא נבנה בבחינת יוסף. זה השורש לסוגיא בשבועות שנאמר מוסיפים על העזרה, מוסיפים על ירושלים, מאיזה דין אפשר להוסיף על בית המקדש ועל העזרות, כי כל הקדושה של המקום הוא מדין קדושת דמים - יוסף - תוספת, לכן אפשר להוסיף עליהם.

ירד גבריאל ונעץ קנה בים והוא איטליא של רומי, מה כוונת הדבר ירד ונעץ קנה בים, יש ליבשה ויש ים, וגבריאל לקח קנה והפך את הים ליבשה. ברור לכל בר דעת שהוא לא הופך ים ליבשה, אלא הוא מוסיף על היבשה ומקטין את הים, זה הגדרת הדבר ירד ונעץ קנה בים ושורש בקריעת ים סוף שנהפך ים ליבשה, ומשם איטליא של רומי. איטליא של רומי זה אדום, בו ביום שנבנה בית המקדש התגלה שהכל בבחינה של תוספת, זה השורש לכך שהוא נותן תוספת לכוחו של אדום מהצד דקלקול.

מבואר בעומק דברי חז"ל שכל שורש מציאות הקדושה שמתגלה במדרגת שני בתי המקדש, משורש שלמה המלך שבנה בית מקדש ראשון, כל זה אינו אלא בבחינת תוספת, והתוספת הזו היא שורש חורבן הבית.

ידוע לשון חז"ל שכל המוסיף גורע (סנהדרין כט.), יש בזה שתי הגדרות, יש מה

היא קדושה עולמית. אבל כיון שהקדושה של בית המקדש היא בקדושה של יוסף, קדושת דמים, לכן שייך שיהיה בבית מציאות של חורבן.

בחלום יעקב אבינו נאמר (בראשית כח יב) "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", ואז אומר יעקב "אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים" (שם יז). שער השמים הוא מקום שהתפילות עוברות דרכו, ובפרטות התפילות עוברות דרך שם כיון שבית מקדש של מטה מכוון כנגד בית מקדש של מעלה. בית המקדש, יעקב אבינו קראו בית, אברהם קראו הר ויצחק קורא לו שדה, לא מצינו בחז"ל שהר של מטה מכוון כנגד הר של מעלה, וגם לא שדה, רק בבית נאמר שהוא מכוון כנגד בית של מעלה, וזה גופא הטעם לכך שיעקב אבינו קראו בית, כי בית של מטה מכוון כנגד בית של מעלה. כך גם מבואר בלשון הפסוק "אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים", יעקב אבינו קראו בית כיון שזה שער השמים. ידועה השאלה מהו לשון "בית", הרי הבית עדיין אינו קיים, אלא זה נקרא בית על שם העתיד, ובעומק הוא קורא למקום הזה בית לא רק על שם העתיד, אלא מכוח מה שהוא מכוון לבית של מעלה. בית של מעלה קדוש בקדושת הגוף, ויעקב אבינו קורא לבית של מטה בית מכוח מה שהוא כנגד בית של מעלה, נמצא א"כ ששורש מדרגתו של יעקב אבינו שהוא קדוש בקדושת הגוף היא מכוח בית מקדש של מעלה.

חורבן משורש תוספת

אבל כאשר בונה שלמה המלך את בית המקדש, ביום שבנה שלמה את בית המקדש הוא נשא את בת פרעה, וירד גבריאל ונעץ קנה

'דבק' מוזכרת בחומש בראשית (בראשית ב כד), "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", ברגע שהוא דבק בה הוא רואה את ערותה. שם מוזכר המושג דבקות, בדק - דביקות, וזהו מקום הבדיקה של האשה, שבודקת עצמה על מנת להדבק בבעלה.

"על כן יעזוב את אביו ואת אמו ודבק באשתו", ה'דבק באשתו' הזה לא מתקיים בשלימות, הרי בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, ומתוך כך אינה יכולה עכשיו להידבק בו באופן השלם. מכוח הזוהמא שהוא הטיל נעשה שאותו מקום הופך להיות בו ה' דמים טמאים, ואותם דמים טמאים הם השורש לכך שצריך בדיקה. אם היה לה רק ה' דמים טהורים היא לא היתה צריכה בדיקה, כל הבדיקה היא בגלל שיש גם ה' דמים טמאים, נמצא שה'דבק' של "ודבק באשתו" הפך להיות בתחלה 'בדק'. יתר על כן ישנה נפילה למדרגת "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה" (איכה א א), אומרים חז"ל כאלמנה ולא אלמנה ממש, אלמנה כבר אינה מצפה לבעלה, אולם צריך לצפות לתחיית המתים, ולכך כאן זה כאלמנה שמצפה לבעלה שישוב. ה'מצפה' כאן זה לא מצפה בעלמא, אלא היא סופרת ובודקת את הדמים שלה שמא יבוא בעלי היום ממדינת הים, זה נקרא היתה כאלמנה שמצפה שיחזור, ולא אלמנה כפשוטה שאינה מצפה שיחזור.

א"כ יש את הנפילה ממדרגת ודבק באשתו, אין את המדרגה של 'דבק' אלא תחילתו בדק, ולכן נחרב הבית, אבל גם כשנחרב הבית עדיין נשאר לנו את מדרגת ה'בדק', ה'בדק' שהוא שורש החורבן כמו שנתבאר, בדק הבית, ואפר פרה אדומה. היום אין לנו אפר פרה אדומה, את הפרה אדומה האחרונה יעשה משיח כמ"ש הרמב"ם, ומ"מ

שהתוספת עצמה גרועה, כגון אדם שיש לו ו' אצבעות במקום ה' אצבעות, ויש מה שכל המוסיף גורע מצד כך שאם זה בר תוספת אז זה גם בר גריעה, ונהפך לבעל מום שחסר שבו. זה שורש כל חורבן הבית כמו שנתבאר, כיון שהבית נבנה בבחינת תוספת מונח בו עומק שורש הקלקול, עומק שורש הקלקול מחריבה את הבית.

נתבונן, יוסף נקרא יוסף מלשון "אסף ה' את חרפתו" (בראשית ל כג), "מזמור לאסף אלוקים באו גויים בנחלתך וגו'" (תהילים עט א), אומרים חז"ל מהו מזמור לאסף, קינה לאסף מביעה ליה, הרי חורבן הבית הוא לא ראוי למזמור, אלא מוטב ששפך חמתו על עצים ואבנים ולא על הנפשות עצמם. מה הכוונה כילה חמתו על עצים ואבנים, כילה כעסו לא על קדושת הגוף אלא על קדושת דמים, עצים ואבנים הם קדושים בקדושת דמים ולא בקדושת הגוף, זה נקרא 'מזמור' לאסף, שכל הכילוי אינו אלא במדרגת קדושת דמים ולא במדרגת קדושת הגוף. יוסף הרי פגם ב' טיפות שיצאו ממנו, ואם נוריד י' מיוסף כנגד י' טיפין שיצאו ממנו, נקבל 'סוף', זה הנפילה, זה נקרא יוסף בנפילתו, וזה שורש חורבן הבית. התוספת של הדבר היא הגורמת לחורבן, י'-סוף, כשנפגם הי' שהוא לשון הוספה, אז מדרגתו של יוסף הופכת להיות מציאות של סוף, זה נקרא חורבן הבית. חורבן הבית מתגלה מציאות של הסוף, כשהדבר בסופו זה מקום כליונו, זה שורש מציאות חורבן הבית במדרגת הבדיקה כמו שנתבאר.

מדרגת 'בדק' כנגד מדרגת 'דבק'

בדקות, יש בתורה צירוף של המילה 'בדק', אבל לא כסדרו, שלש אותיות בונות ששה בתים, שש אפשרויות של צרופים, אחד מן הצירופים משורש 'בדק' זה 'דבק'. המילה

פגם, ולכן היא צריכה רק תג אחד.

בעומק, כאשר מתייגין את אותיות בד"ק חי"ה שנכתבים בספר תורה, הם שורש התיקון של מדרגת ה'בדק', הם מוציאים אותו ממדרגת שפיכות דמים מת למדרגת חי. זה נקרא בד"ק חי"ה, הוא מתקן ומעלה את ה'בדק' למדרגת 'חיה'. [יתר על כן יש את התיקון השלם שזה בבחינת אוכ"ל מספר"ת, ונבאר זאת בקצרה, שתי כוחות יסודיים מתגלים בפה, אכילה ודיבור, זה נקרא אוכ"ל מספר"ת]

הדוגמה הבהירה ליסוד בד"ק חי"ה היא מדברי הגמ' (יומא פה.), מי שנפלה עליו מפולת מפקחין עליו בשבת את הגל, בדקו ומצאו שהוא מת אסור לבדוק יותר, יסוד הסוגיא הוא שכשנפול הגל בודקים אם הוא חי או מת. לפי"ז יש בדק שהוא בדק הבית כפשוטו, שנעשה סדק בבית אז צריך לתקן אותו, זה קדושת דמים, ובעומק קדושת דמים זה לבדוק אם הוא חי או מת אם יש כאן דם שהוא הנפש, או שנעשה שפיכות דמים, זה עומק התיקון שנקרא בד"ק חי"ה. זה היסוד של כל הבדיקות שיש בש"ס, כל סוגי הבדיקות שיש בש"ס, השורש של אותם בדיקות, יש את הבדיקה בפועל, ויש את השורש שלה באורייתא, הגדר של כל הבדיקות באורייתא זה בד"ק חי"ה, לבדוק את הדבר אם הוא עדיין חי.

"טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה" כאשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו" (קהלת ז ב), מכוח מה שהוא הולך לבית האבל נעשה מילתא דחיותא, "והחי יתן אל לבו", כאשר האדם הולך אל בית האבל מה הוא צריך להוציא משם, 'בדק חיה', "והחי יתן אל לבו". זהו השורש לכל הבדיקות שיש כאן בעולם. כפשוטו בדיקה היא לבדוק אם הוא חי או מת, כך זה בגמ' שהזכרנו, נפלה עליו

השורש של נקודת החורבן שורשו בבדק הבית, ואם אין לנו את הבית אז אין לנו את בדק הבית כפשוטו.

כעת אנחנו מצפים, "הייתה כאלמנה", אנו מצפים לבית השלישי שיעלה ממדרגת בדק הבית-קדושת דמים למדרגת קדושת הגוף, תקוה משורש קו, ש'דבק' בגימטריא 'קו', אנו מצפים לקו העליון, שאז העליון מתחבר עם התחתון והבית העליון ירד למטה, הבית העליון שקדוש בקדושת הגוף שלמעלה מקדושת דמים. זה הצד העליון של הדבר, הציפייה מדין התקוה, מדין הקו. אבל מה שנשאר בידינו השתא זה כל דיני הבדיקות שיש בכל התורה כולה, זה מה שיש בידינו השתא, דבקות מכח הבדק, ולא דבקות ממש.

מדרגת 'בדק חיה'

כידוע יש כ"ב אותיות בתורה, ויש תגים שונים לאותיות. סדר החלוקה כשמתייגים את האותיות הוא, אותיות שעטנ"ז ג"ץ מתייגים אותם בג' תגין, אותיות בד"ק חי"ה מתייגים אותם בתג אחד, אותיות אוכ"ל מספר"ת אינם צריכין כלל תיוג, זה סדר כתיבת האותיות, ושורשי הדברים נתבארו בהרחבה בדברי רבותינו. אנחנו עוסקים עכשיו באותיות בד"ק, ובהרחבה יותר זה בד"ק חי"ה, אותיות בד"ק חי"ה צריכות תג אחד. מבואר בדברי רבותינו שהתגים נקראים ג"כ זיוגין, וזה מאותה הבחנה של "ערות הארץ".

התיוגין שעל גבי האותיות נקראים כתרי האותיות. מבואר בדברי רבותינו שהז' אותיות שצריכות ג' תגין, שעטנ"ז ג"ץ שהם בבחינת שטן עז, זה שורש המדרגה שנפלה לגמרי (ואותיות ג"ץ הם ניצוצי ההארה שנפלו), לכן ע"מ לתקנה צריך יותר תיוגין. המדרגה האמצעית שהיא בבחינת בד"ק חי"ה יש בה רק

כניסתו באבר מת, אלא כשהוא אבר חי, ערוה היא בדק בדברי התרגום, זה נקרא בד"ק חי"ה. א"כ עומק המהות של 'בדק' הוא למצוא את נקודת החיות שנמצאת בכל דבר, ולא את נקודת החסר, את נקודת הביטול שאינה קיימת.

נחדד, השורש העליון דתיקון של בדק הבית נמצא בקדושת הגוף, בקדושת מזבח, בבית השלישי שעתידי לירד מן השמים שיהיה קדוש בקדושת הגוף, שם שלימות התיקון של בדק הבית. אבל בתוך בדק הבית במה שיש בידינו השתא, בדק הבית הינו למצוא את נקודת החיות שבדבר ולא את נקודת המות.

בדק הבית בבחינת תוספת

אנו עוסקים כאן בסוגיית בדק הבית, בדק הבית זה לא ממון של חולין אלא ממון של הקדש, מה ההבדל בין ממון ששייך ליחיד לממון ששייך להקדש, ממון ששייך ליחיד כאשר היחיד מת אין לו כבר ממון, הממון שייך לזרעו. האחרונים דנים האם שייך שיהיה קנין למת, לדוגמה המת קונה מקומו, יש ראיות לכך שגם מת יכול לקנות, אבל בהגדרה הכוללת מת אין לו ממון ולכן יורשים אותו. לעומת זאת, ממון של הקדש נשאר תמיד באותה רשות, ציבור אינו מת, ציבור אינו מעני בלשון הירושלמי, הקדש נשאר תמיד במדרגת חי, הוא אף פעם לא מת. אפילו אם כל הדור מתכלה ח"ו, השם ציבור נשאר אותו ציבור וההקדש הוא אותו ממון, הוא נשאר בתוך אותו דבר, זה הגדרת ממון של הקדש.

לפי"ז כשאדם מקדיש ממון להקדש, הוא בעצם מעביר אותו מרשות של מי שהוא פעם חי ופעם מת, ואם הוא מת אז הוא מוריש את הממון הזה, כלומר חל בו מוות ולכן הממון עובר רשות, וכשהוא מקדיש את הממון

מפולת מפקחין עליו את הגל ובודקים אם הוא חי או מת. אבל בעומק, השורש של כל הבדיקות הוא בדיקה של חי, לא בדיקה רק אם הוא חי או מת, אלא לבדוק ולמצוא את שורש החיות בתוך המת, זה בחינת "ללכת אל בית אבל והחי יתן אל לבו".

ניתן דוגמה בהירה לדינא, אחד מהבדיקות היסודיות הידועות זה בדיקת חמץ, אור לארבעה עשר בודקים את החמץ לאור הנר, חז"ל אומרים על הפסוק (איכה ג טו) "השביעני במרורים הרוני לענה" שבאותו יום שחל להיות ליל פסח יוצא גם תשעה באב, "השביעני במרורים", מרור אוכלים בליל פסח, מרור כידוע בגימטריא מות, ואז "הרוני לענה" שזה ליל תשעה באב. מ"מ אור לארבעה עשר בודקים את החמץ לאור הנר, לכאורה המשנה היתה צריכה לומר אור לארבעה עשר בודקים את הבית מחמץ, הרי לא בודקים את החמץ, בודקים אם יש בבית חמץ אם לאו. אבל בעומק בודקים את החמץ, באים לבדוק איפה נקודת החי שבו, זה מדרגת 'בדק חיה', למצוא את נקודת החיות שבדבר.

הרי מה היא מצה ומה הוא חמץ, מצה נעשית בח"י רגעים, ואילו חמץ נעשה ביותר זמן, אז בודקים את החמץ למצוא בו את נקודת החיה, זה נקרא בודקים את החמץ, הרי אם נתעסקו בבצק אפילו אם עבר ח"י רגעים הוא אינו מחמץ, כך בודקים איפה נקודת החיות. יש כאן נקודה עמוקה מאוד, הזכרנו בתחילה שבדק הוא בחינת סדק, באים לבדוק את המקום החסר, את המקום שאינו קיים, זה התפיסה הפשוטה שבאים לבדוק את מה שחסר, אבל עכשיו אנחנו מבארים שבעומק 'בדק' זה לבדוק איפה נקודת החיות דייקא.

בעומק זה נקרא ערוה, כאשר האות ברית קודש נכנס בתוך מציאות הערוה אין עיקר

הרי בדק הבית של אדם פרטי הוא בא מכסף של חולין, 'חולין' מלשון 'חלל', הוא בא לתקן את המקום החסר, הוא בא להשלים אותו. אבל בדק הבית שמתגלה במדרגת בית המקדש, מקדישים אותו לבדק הבית, כשמקדישים אותו לבדק הבית התיקון שלו הוא באופן שהוא בא להוסיף על בית המקדש. כמו שנתבאר בראשית הדברים זה גם שורש החורבן, שאם הוא בר תוספת אז הוא בר גירעון, אבל מ"מ המדרגה שנקראת בדק הבית היא להוסיף על בדק הבית. הכוונה של מי שמקדיש את כספו לבדק הבית היא לא להשלים את החסר של בדק הבית, אלא להוסיף, באופן של תוספת.

אדם שנותן מתנה לחבירו ואדם שנותן צדקה לעניים, מה ההבדל ביניהם, צדקה לעני נותנים בגלל שחסר לו, אבל הנותן מתנה לחבירו זה באופן של תוספת. הרי אין עניות בפלטרין של מלך, אז מי שנותן לבית המקדש מדין שחסר לבית המקדש זה תרתי דסתרי, ההקדש לביהמ"ק צריך להיות מדין להוסיף על בית המקדש, זה נקרא הקדש של בדק הבית. מי שנותן בכוונה שחסר לבית המקדש, בגדרי הדין ההקדש יחול, אבל הוא מכניס חולין לביהמ"ק, הוא יוצר את מקום החלל ומכוחה הוא נותן את הממון לבית המקדש.

שלימות מדרגת 'בדק הבית'

נתבארו א"כ שני מהלכים שורשיים מהו התיקון של בדק הבית, התיקון העליון הוא להעלות אותו למדרגת קדושת הגוף, שזה יהיה בית המקדש השלישי שירד מן השמים, והתיקון בתוך בדק הבית הוא לחפש בו את נקודת התוספת ולא את נקודת החסר, זה עומק מהות התיקון.

באופן כללי מאוד זו היא מדרגת יוסף ויהודה, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, היסוד שהזכרנו עד עתה שייך ליוסף, מאיזה דין יוסף בא לתקן את הבידקא דמיא, מכוח תוספת,

הוא מעביר אותו לרשות שאין בה מוות כלל, רשות הקדש חיה לעולם, הציבור אינו מת, זה עומק המדרגה הנקראת הקדש. [זה גם הגדרת מסרו לציבור, חפר בור ומסרו לציבור זה מעין הקדש]. כל הקדש יש הגדרה שהוא שייך להקב"ה, ויש הגדרה שהוא שייך לציבור, לא ניכנס כרגע לדקויות, אבל מ"מ זה ההגדרה של הקדש של בדק הבית.

'בדק', כשיש לאדם בית הוא מחפש בו את נקודת החסר, היכן צריך לתקן אותו. לעומת זאת, בית המקדש הרי נאמר בו אין עניות בפלטרין של מלך, אז כפשוטו לכן צריך לתקן שלא יהיה עניות בפלטרין של מלך, אבל ההגדרה היא הרבה יותר דקה, כיון שאין עניות בפלטרין של מלך כאשר באים לבדוק את נקודת הסדק לא בודקים את החסר, כי הרי אין עניות בפלטרין של מלך, אלא באים לבדוק את נקודת התוספת, להוסיף על גביו. זה הבחינה של האות ברית קודש שנכנס במקום הערוה, הוא לא בא לחפש את נקודת החסר, אלא מה הוא בא לחפש כשהוא נכנס לשם, להוסיף, תוספת. זה ההבדל העצום בין הערוה מצד הנקבה לבין הזכר שנכנס אל תוכה, הנקבה היא מדין חסר כפשוטו וזהו בבחינת קבר, כידוע מקום הערוה נקרא בלשון חז"ל מקום הקבר, זה בבחינת החסר בבחינת המת שבדבר. אבל בדק הבית בצד העליון הוא בדק שבא לאופן של תוספת.

ניתן דוגמה בהירה לדבר, כשהורדוס הרג את כל החכמים הוא בא לשאול את בבא בן בוטא איך לכפר על כך, יעץ לו בבא בן בוטא שיתקן את בית המקדש. בעומק הוא בא לתקן את בית המקדש, אבל איזה בדק הבית הוא עשה בבית המקדש - תוספת, כמו שמבואר שם בגמ' שהוא שיכלל את בית המקדש. זה עומק התפיסה הפנימית של כל בדק הבית. בתפיסה החיצונית בדק הבית בא לתקן את המקום החסר, כמו בדק הבית בבית פרטי, אבל ברור לכל בר דעת שזה לא כך,

שהיתה בביהמ"ק שהיא בדק הבית, ומצד שני כמו שנתבאר 'בדק' בגימטריא 'קו', לצפות, לקוות ולייחל שהאור העליון של ביהמ"ק השלישי ירד מן השמים. בעומק, כשבת המקדש השלישי ירד מן השמים כל הבריאה כולה תהיה קדושה בקדושת הגוף, מעין הקדושה של מי שעובד בבית המקדש, הכהנים והבכורות שקדושים בקדושת הגוף, הקדושה הזו תתפשט לכל העולם כולו. וזהו מדרגת דבק.

זו ההבחנה שבימי שלמה המלך כסף וזהב לא נחשב לכלום, ובעומק לעתיד לבוא זה יהיה מכוח זה שקדושת הדמים תתעלה למדרגת קדושת הגוף. בכל מהלך הבריאה עכשיו, הדבר שמניע את כל העולם כולו זה הממון, הוא זה שמניע את הכל כי הכל בתפיסה של דמים, אבל במהרה בימינו תמלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, ואז לא יהיה בידקא דמיא, אלא הכל יהיה קדוש בקדושת הגוף. עכשיו כשהכל קדוש בקדושת דמים אז יש מציאות של חסר ותוספת, אבל כשהכל יהיה קדוש בקדושת הגוף, זה נקרא גילוי הוי"ה שאין עוד מלבדו, אין עוד מלבדו ואז הקדושה היא קדושה בעצם, כביכול הראיני דוגמתו של הבורא עולם בעוה"ז שהוא קדוש, זה לא קדושת דמים אלא זו קדושת הגוף קדושה בעצם, זו ההבחנה שיהיה גילוי שלם של אין עוד מלבדו.

לעת"ל יהיה תיקון שלם של חורבן הבית, הן על ידי תוספת של בדק הבית, אבל בעיקר על ידי בית המקדש השלישי שהוא קדוש בקדושת הגוף, כל העולם כולו יהיה קדוש בקדושת הגוף מכוח ההארה של אין עוד מלבדו, שהדבר קדוש בעצם, במהרה בימינו בבנין הבית.

שו"ת בסוף השיעור

שאלה: מה הנקודה שאנחנו צריכים לתקן

הוא בא להוסיף. אבל מכוח מדרגת יהודה הויה-ד' כידוע עד מאוד בדברי חז"ל, שלימות התיקון של בדק הבית היא לגלות את המדרגה העליונה של קדושת הגוף, זה יתגלה בבית המקדש שירד מן השמים, זה שלימות בית המקדש.

בעומק בית המקדש עצמו היה מורכב משני החלקים שהזכרנו, כהגדרה הכוללת יש את הקרבנות שהם קדושת הגוף, ויש את המקום שהוא נקרא בדק הבית. בית המקדש נמצא בחלק יהודה ובנימין, יש כאן שתי קדושות במדרגת המקדש עצמו. החלק ששייך לבנימין, בנימין ויוסף כידוע עד מאוד מדרגתם קרובה, מדרגתו של בנימין נקראת בדקדוק בדברי חז"ל בדק הבית, בנימין נולד בתפיסה של חיצוניות, זה נקרא חסר, "ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני" (בראשית לה יח). התיקון של ה'אוני' זה במה שהוא מצטרף ליוסף, ועל ידי כן זה לא חסר אלא מדרגת תוספת, זה נקרא חלקו של בנימין.

אבל רצועה יוצאת מחלקו של יהודה, ונכנסת לחלקו של בנימין (יומא יב ע"א) זה לא שייך רק לבדק חיה, אלא זה שייך לאוכ"ל מספר"ת, זה חלקו של יהודה, זה שייך לבית המקדש השלישי שירד מן השמים. זה שני החלקים שכבר עכשיו הושרשו במדרגת בית המקדש, החלק שנמצא בחלקו של בנימין בחולין, שבו הוא גירעון, "בן אוני", ובתיקון שלו הוא בן ימין ומתקשר ליוסף בבחינת תוספת. אבל חלקו הנוסף של ביהמ"ק שנמצא בחלקו של יהודה הוא במדרגת קדושת הגוף, יהודה הוא שורש משיח בן דוד, הוא השורש של בית המקדש השלישי שירד מן השמים, שהוא קדוש כולו בקדושת הגוף.

כשאנחנו מצפים ומייחלים לבנין בית המקדש יש לנו את שתי ההבחנות של שורש בדק הבית, מחד למצוא בכל נקודת חסר את נקודת התוספת שבה, שזה נקודת ההארה

היום?

של טומאת המת כשבית המקדש השלישי ירד מן השמים, כי אם הוא ירד מקודם אז שוב יהיה השוכן אתם בתוך טומאתם. זה ההבדל העצמי בין העולם הזה לעולם הבא, בעולם הזה יש את השוכן אתם בתוך טומאתם, ובגילוי דלעתיד דייקא שיהיה דירה בתחתונים במקום של טוהר, לכאורה בודאי צריך להיות שיוקדם מציאות פרה אדומה ולאחר מכן ירד בית המקדש השלישי, אין דבר טמא יורד מן השמים, כמו כן הוא לא ירד במקום הטומאה אלא רק במקום טהרה.

(ב-ד בדק בלכביפדיה מחשבה)

מספר שיעור בקול הלשון 31588386

תשובה: השאלה רחבה מאוד, צריך לבוא ולהגדיר מה המעכב העיקרי של הארת הגאולה שאינה מתגלה, ולהגדיר מה הוא עומק נקודת הטומאה של "טומאתה בשוליה לא זכרה אחריתה", ולפי"ז להגדיר מה הנקודה שבה צריך לתקן. כל דבר יש לו שורש ויש לו מציאות של ענפים, לכן אנחנו חוזרים ומדגישים בתקופות רבות מאוד שעומק נקודת הגילוי הוא שער הנ' דקדושה, ועומק נקודת הקלקול הוא שער הנ' דטומאה. יש את הענפים שהם המ"ט, אבל השורש של הדבר הוא לעקור את טומאת הנ' ולגלות את נקודת הקדושה. ניקח את הדוגמה של דבק, נו"ן במילוי בגימטריא 'דבק' ובגימטריא 'קו', היינו הך, זה השורש של המדרגה של שער הנ'.

שאלה: קודם צריך לעשות טהרה בפרה אדומה, ורק אחר כך ירד הבית?

תשובה: בהגדרה כללית מאוד מבואר בדברי רבותינו שסדר המאורעות שיהיה באחרית הימים אינו מבורר, לכאורה צריך להיות ברור ופשוט מסברא שקודם יהיה טהרה

סוגיות במחשבה

בדק

ושורש כל החסרונות, מיתה, ואמרו (ברכות, לא, ע"ב) שלשה בדקי מיתה בראת באשה, ואמרי לה שלשה דבקי מיתה, ואלו הן נדה וחלה והדלקת הנר. ופרש"י וז"ל, בדקי מיתה - שהאשה נבדקת בהן בשעת הסכנה, שאם ימצאו בה אחד מהן תמות, עכ"ל. ולמ"ד בדקי מיתה, פירש הר"ח (שם) וז"ל, כלומר דבקה בהו מיתה שלא בעתה, עכ"ל. והרי שאצל האשה מצוי בדיקה יותר. וכמ"ש (מסכת כלה, פ"ב. נדה, יג, ע"ב) ר' טרפון אומר, יד המרבה לבדוק באנשים, תקצץ. לעומת כך, כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת. והרי שהאשה קרובה תדיר לבדיקה, ולכך בעומק אמרו, הנושא אשה יבדוק באחיה. ואח"כ כתיב "ודבק באשתו". ואם לא בודק, ח"ו דבק בבדקי מיתה. ולכך אף סכין ששוחטים וממיתים בה בהמה, בעי בדיקה. וכן בעדות נפשות, אמרו (סנדרין, מ, ע"א) היו בודקין אותן בשבע חקירות, וכו', כל המרבה בבדיקות הרי זה משובח. והרי שבמקום שיש מיתה, יש בדיקה.

ויש קטלא כולה, מיתה, ויש קטלא במקצת, והיא מומים. ויש בדיקה של מומין, כמ"ש בסוגיא בכתובות (נח, ע"א), עיי"ש כל הסוגיא. בדיקת חוץ ובדיקת פנים, וכן בדיקה של בעל מום שחוששין לטריפה בבהמה, עיין לדוגמא בזבחים (עד, ע"ב), וסוגיות ערוכות בחולין.

ובשורש זו בדיקה באורייתא, וזה דין לבדוק פרשיות של תפילין ופרשיות של מזוזה. עיין יומא (יא, ע"א). ותוס' (מנחות, מב, ע"ב, ד"ה תפילין יש להן בדיקה).

בדק לא נאמר בה' חומשי תורה, אלא בנ"ך, בדק הבית (מלכים, ב, כד, ה). וכתוב (דה"י, ב, לד, י) לבדוק את בדק הבית, וכתוב (יחזקאל, כז, ט) מחזיקי בדקך. ופירש הרד"ק (ספר השורשים, ערך בדק) וז"ל, הוא מקום השבר וההריסה, ונקרא כן לפי שהוא צריך חיפוש, כי "הבדיקה" הוא לשון "חיפוש" בדברי רבותינו ז"ל (מגילה, כה, ע"ב) בדקו אחרי ומצאו בו שמץ פסול, בודקין את החמץ לאור הנר, עכ"ל. וכן כתב בערוך (ערך סר) וז"ל, בדק הבית, מלשון בודק ומעיין מה צריכין, עכ"ל.

אולם במחברת מנחם (ערך בדק) כתב וז"ל, בדק - לחזק את בדק הבית, פתרונו לפי ענינו, "תיקון" צרכי הבית, עכ"ל. והרי שס"ל שבדיקה לשון תיקון. ונראה שס"ל ששורש דבק ושורש בדק אחד, והיינו שבודקים את מה צריך לתקן, והיינו דבר שנשבר ונפרד נצרך לחברו ולהדביקו.

והנה בדק בא"ת ב"ש, עולה קדש, ואמרו (ב"ב, קי, ע"א) הנושא אשה (קידושין, קדש) יבדוק באחיה, כי רוב בנים דומין לאחי האם. והרי שיש בדיקה לקידושין, והבן. ושורש הבדיקה היא לבדוק החסרונות, בבחינת בודקין את החמץ, חמץ לשון החמצה, והיינו שבדק בחסרונות האם הם עבים וגסים או דקים. בדק, ב-דק, והיינו לבדוק הדקות. ואמרו (תענית, כד, ע"א) כל זמן שעיניה יפות, אינה צריכה בדיקה. עיניה טרוטות, כל גופה צריך בדיקה. ובדק האם ראוי להידבק בה, בדק - דבק, כנ"ל, וכאשר בדק ומצא שראוי הדבר, כתיב "ודבק באשתו".

מדור
רל"א
שערים

צירוף
ב-ד / ב-ק / ד-ק

מדור רל"א שיערים

ב-ד

שיתופא דגופא, ששורשה מן העפר, פרור, פרוד. משא"כ הרוח שנוטה לצרוף, ויתר על כן הנשמה, שהויתה דבקות. ומצד הרוח, "רוח ממללא", כאשר אינו בתיקונו נצרך לדובב שפתי ישנים. דובב, בד-בו. והבן שמצד מדרגת הרוח, "רוח ממללא", ישנו כח הדיבור, דבר, בד-ר, וזהו כאשר זהו דיבור של קלקול לשה"ר, מפריד בין הדבקים, הורג שלשה, מדבר שומע ומי שמדברים עליו, היפך איחוד ג', כנ"ל. וכאשר זהו דיבור של טוב, הוא זיווג, חיבור, ראוה מדברת. ויתר על כן "ודבק באשתו", דבק, בד-ק. כי מתחלה צריך לבדוק באחיה שהנושא אשה צריך לבדוק באחיה, בדק בד-ק, ובדק האם היא ראויה לצרוף, או לבדידות. וכאשר מברר שראויה לצרוף דבק בה כדכילה, שדרכם להתדבק זה בזה. דבלה, בד-לה. והוא בחינת זבולון, שנאמר (בראשית ל, כ) זבדני אלקים אתי זבד טוב. זבד ז-בד, לשון של מתנה, שע"י המתנה מצורפים יחדיו. והוא בחינת נדב, נ-בד. שע"י נדבה, נתינה מצורפים כנ"ל. וביתר שאת הוא בחינת אבינדב. כי מחד יש בו אותיות אבד, שורש הלבד כנ"ל, אולם מתקנו ונהפך לנדב. מאבד לנדב. ונתהפך מעוקץ של דבורה, פרוד, דבורה בד-ורה, לדבש שלה, דבש, בד-ש, כי טבע הדבש להתדבק היטב. וכן דבש תמרים, שיש באילנו של לולב, לב אחד כמ"ש בסוכה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: כבד, אבד, אבידן, אבינדב, אביעד, בגד, בד, בדלה, דבש, בדק, בדד, בודד, בלאדן, בלעד, בעד, ברד, דב, דבורה, דבר, דביר, דבק, דבלה, דובב, דיבון, כבוד, בדל, דאבון, זבד, נבוכדנצר, נדב, עמינדב, רביד, עבד, לבד, בדק.

שורש הבדידות. לבד, ל-בד. וכן בדל, ל-בד. וזהו בחינת אבד, א-בד. כי כאשר נאבד דבר, נפרד הנאבד מן האובד, וכל אחד מהם נמצא לבדו. וזהו עומק מהותו של בגד. כמ"ש הוא בבגדו והיא בבגדה, יוציא ויתן כתובה. כי מתחלה כתיב, על כן יעזב איש את אביו ואמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. אולם כאשר חל תוקפו של החטא, נתחדשו בגדים, ועי"כ הוא בבגדו והיא בבגדה, נעשה בגד דבר המבדיל בינו לבינה. בגד, ג-בד. כי כאשר מצורפים הוא בבחינת זכו שכינה ביניהם, חיבור של ג'. וכאשר נעשה הפרדה, נפרדו שלשתם כל אחד לבדו. בד-ג. וזהו בדלה, בד - לח, כי דבר קשה בלתי מצורף, אולם דבר לח דרכו להצטרף. וזהו בדלח שנראים בו כל הגונים מצורפים יחד.

והוא בחינת עבד, ע-בד. כי עבד מצורף לאשה הנקראת שפחה. ומה שאצל כל אדם ישנה בחינת ודבק באשתו, בעבד אינו כן, שהרי אשתו אינו קנינו כאשר הנקנת לבעלה, שאף היא שפחה, ואף הוא עצמו שייך לאדונו. ולכך חיבורם אינו חיבור גמור, וכל אחד במדת מה עומד לבדו. וזהו בחינת דאב, דאבון, א-בד. כי במקום שיהא א-אחד, נעשה בד, לבד, וזהו עצם הדאבון.

והוא כחו של נבוכדנצר, שאותיות בד בקרבו, כי הוא שורש גלות בבל, גלות ראשונה. כי כאשר ישראל על אדמתם וארצם, היא מצרפתם לאחד, ככלי המצרף את העיסה, אולם כאשר גולים, בחינת פזורינו בארבע כנפות הארץ, זהו הוית כל אחד לבדו. והוא הוא מהות הגלות. ויתר על כן מכת דבר בגלות מצרים שמהותו מיתה כמ"ש התרגום. כי מהות המות הפרדה, "כי המות יפריד. דבר, בד-ר.

וזהו בחינת כבד לשון כבודות, כי הדבר הקל קרוב יותר לצרוף לזולתו, משא"כ הכבד עומד לעצמו ורחוק מן הצרוף. וכן אבר הכבד באדם, כולו דם, מקום הנפש, כי הנפש הוא האדם, נפש

ב-ק

ושורש לתפיסת היזק זה נקרא עקרב, רע-קב, שקשה מנחש כמ"ש בברכות, מפני שנוגע בשורש נקודת הקב. והוא בחינת קבה, לשון קללה, כי המקלל מקלל את שורש הקב שבדבר. ובעיקר דבר זה מתגלה אצל בלק קב-ל, שבקש לקלל את בני"ע ע"י בלעם. וכן סופו של אות מעשה ע"י עצתו של בלעם לפתותם בעריות נעשה בקובה, דייקא. ואחריתו כמעט של כל אדם מיתה, קבורה, קבר, קב-ר. כי שם מתכלה ע"ד כלל, ונשאר רק בחינת קב שבו, רקב עצמות. רקב, ר-קב. ומה שקנא בזולתו נרקב, ומה שנשאר זהו רק חלקו עצמו, אדם רוצה בקב שלו, ומה שרצה בט' קבים של חבירו נרקב, ונעשה בוקה ומבולקה, מלשון קב. ובחינת היזק זה נקרא קטב מרירי, קטב, קב-ט. ועיקר הרחבתו של אדם ע"י אכילתו, ובית קיבול האדם הוא הקבה (וקורקבן), קב - ה, קב - ורקן, וכאשר האדם מת אין הרחבה של קבה, ונשאר רק קב כנ"ל.

ולעת"ל כתיב "אז יבקע כשחר אורך" יבקע, קב-עי. אותיות יעקב כנודע, שנולד מרבקה, הר-קב, ותחילת הארה זו, כשחר אורך, הוא בבחינת ברק, ר-קב, שיחזור ויאיר הארת הקב (מתוך עצם הלוח) ועי"כ יחזור ויתרחב מתוך חלקו שלו דייקא. ומה שהשתא נתגלה בדור ההפלגה מצד הקלקול שמצאו בקעה, בקע, קב-ע, ושם נחלקו לע' לשונות, קב-ע, לכל אחד יש קב לעצמו, אולם לעת"ל כתיב אז אהפוך את העמים לשפה ברורה, כולם יתאחדו יחד.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבק, בקש, קב, קבה, דבק, קבץ, קבר, בזק, בקע, בקעה, בקר, קרב, קרבן, בוקה, בקע, יעקב, יקב, בלק, בצק, בקבוק, בקי, קרוב, ברק, נֶקֶב, נֶקֶב, חִיבֵק, קטב, קצב, רבקה, רקב, חבקוק, קבל, קשב, עקב, עקרב, קבה, קורקבן, בדק.

אמרו חז"ל בפרק המפקיד, אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבים של חבירו. והיינו שהמדרגה שלו הוא מדרגת "קב". וזהו מקום הבית קיבול שלו, קב-ל. וכל מה שמקבל נכנס לתוך לתוך קב זה, וקב זה מתרחב לפי רוב השפע. ומילוי של הקב הוא ע"י בחינת קבץ, כי כח הקב מקבץ את החלקים ומקרבם זה לזה. קרב, קב-ר. וקרבתם של החלקים זה לזה ע"י הקב, הוא בחינת חבק, ח-קב, שהם חבוקים וקשורים זה לזה. ויתר על כן נעשים דבוקים זה לזה דבק, ד-קב. ונצרך בדיקה את מה לדבק ואת מה לא לדבק. בדק, בק - ד. ודבר זה ביחוד בעיסה הנעשית מקמח ומים שמתאחדים זה בזה ואזי נקרא שמו בצק, צ-קב. והוא בחינת חבקוק, קב-חוק, שעליו אמרו בשלהי מדות, בא חבקוק והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה, והכח להגיע לאחת הוא מכח הקב. ותנועת הכח לדבק זה עם זה הוא בחינת בקש, קב-ש, הביקוש מצרפם. וזהו סוד הקרבן, קב-רן. קרוב חלקים זה לזה.

ודבר זה מתגלה בענבים שמקום סחיטתם נקרא יקב, י-קב. כי הענבים צורת אשכול, ודרשו בתמורה, איש האשכולות, איש שהכל בו. כצורת אשכול שמתחיל לעילא בריבוי, ולמטה במקום סופו, עקבו, נעשה מאוחד, אחד. יקב, נודע, ר"ת, יחוד - קדושה - ברכה. והוא בחינת יעקב, יע-קב, שמקום העקב, מקום הפרוד, מאחד הכל, בחינת י - עקב, שבעקב כל הי' מתאחדים, בחינת "האספו, ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים", והיינו שבאחרית יהיה "האספו".

ו"שורש" צרף זה מתגלה במקום הצר ביותר, צואר, צר-אור, ששם הכל מתאחד. והוא בחינת בקבוק, קב, קב-ו. צואר הבקבוק כנודע. והוא בחינת הקשבה, קשב, קב-ש, שהמקשיב מחבר כל מה ששומע לנקודת התמצית, לקב שבדברים. וכאשר זכר משפיע לנקבה, נקב, נ-קב, הוא משפיע לקב שבה, הנקראת נקודת ציון. ולהיפך כאשר רוצים לבטל דבר ולהזיקו, נוגעים בעצמיות שבדבר שהוא בחינת קב.

ד-ק

רבו, כלומר לפי מדרגת רבו, ודקותו, אברהם, ולא לפי מדרגת אליעזר, עבד, עב-ד.

וזהו עומק מדת הדין שעליה אמרו חז"ל שהקב"ה "מדקדק" עם חסידיו כחוט השערה, מדקדק, דק-דק. ושורש מדה זו נקראת "פחד", ותולדתה קפדנות, קפד, דק-פ. וע"כ הדקדוק הוא בבחינת בדק, ב-דק. והיינו מדקדק ובודק בדקות הדבר. ותולדת מדת הדין, דחק, דק-ח, שדוחקת באדם לצאת מן העביות לדקות (י'חזק ב'גמט' דק-דק שהוא מדת הדין כנודע). וכאשר אינו מצליח בכך אזי מצטדק, מצט-דק. והיינו שמצטדק מדוע לא השיג הדקות.

וח"ו כאשר נופל מן הדקות, הולך קדרנית, דק-רנית. ונעשה חולה בדלקת, דק-לת. והוא מכת אש דקלקול בבחינת אש קדחה, קדח, דק-ח. ונהפך מדק לקד, בחינת יקוד אש, קד-יו. והאש דולקת בקרבו, דלק, דק-ל. וח"ו נעשה כקין שדקר, דק-ר, את הבל, והיינו שביטל דקותו. ודקרו ע"י קרדם, קד-רם.

ושלמות התיקון בגאולת מצרים, פקד פקדתי, פ-דק. ואחריתו במקדש, דק-שם.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: דבק, אדק, דק, פקד, צדיק, צדק, קדח, קדם, קדש, שקד, דמשק, דפק, בדק, דקר, נקד, מקדש, נקד, פקדון, צדקה, דלק, דרקון, הדק, נפקד, מקדש, עקד, קדים, קדמון, קדר, קרדם, קד, דלקת, דחק, יהוצדק, צדוק, קפד, חדק, חדקל, רקד, יקוד, נצטדק, קדרנית, קדקד.

רבותינו לימדונו הנה ככל שהאור עליון יותר כן הוא דק, וככל שנשתלשל נעשה עב וגס. והרי ששורש כל דבר בהיותו הוא "דק", וכשנשתלשל נעשה עב וגס יותר. וזהו דבקות, דבק, דק-ב, והיינו כי הדבקות בשורש, במדרגת הדק בראשיתו. וזהו צדיק, דק-צי, שכל היותו מופשטת מהעביות והגסות, אלא דבקה בדקות. וזהו סוד הקדושה, קדש, דק-ש. ובחינת הדבקות שמחוברים ומהודקים זה עם זה, הדק, ה-דק, הידוק במקום הדק. ומדרגת דבקות זו נקראת "עקודים", עקד, ע-קד, ששם הכל עקוד, מהודק, ודבק בדקות. והוא ראשית בבחינת "קדם", דק-מ. תחילת היות הכל.

וכאשר אור הדקות מאיר לתתא זהו בחינת קד, והיינו שהראש, ראשית, נקרא קדקד, דק-דק, שורש הדקות, וכאשר "קד", ממשיך שפע אור הדקות לתתא. ואזי מעקד נעשה נקד, נ-דק, סוד הנקודים, המשכת אור העליון (טעמים), דקותו, לתתא. וכאשר אור זה נמשך מן הראש, קדקד, עד סוף קומת אדם, רגליו, נעשה רקד, ר-דק. והיינו שנגלה דקות ברגליו, היפך עקב, שכולו עביות, עב - ק. והמשכת אור זה מן הראש לגוף הוא בחינת פקד, פ-דק. כי השכל "כמפקד" על גופו של האדם, "מח שליט על ליבא", מפקד. ואזי נגלה בלב קול דודי דופק, דק-פו. ועיקר הפיקוד לגלות הדקות העליונה בכל הקומה כולה, עד המדרגה התחתונה הנקראת צדק, צ-דק. וכאשר אור זה נמשך בקביעות ולא בדרך ארעי, זהו בבחינת שקד, ש-דק, שוקד בהמשכת הדקות. והמשכה זו נקראת דמשק, דק-מש, "דולה ומשקה מתורת

מדור קבלה

בלבביפדיה קבלה

בדק

מילון ערכים בקבלה

בדק

אוצר האותיות

בד"ק חי"ה

ערך בד"ק חי"ה

בלבביפדיה קבלה

בדק

אור א"ס

ששפו עצי הקדש וקצצו אותן מועלין באותן עצים הקטנים שחתכו בעת שקצצו, אבל אין מועלין לא בשפוי ולא בנסורת ולא בנבייה של עצים, והוא הגוף הקשה העגול שבתוך העץ הדומה ליבלת שלא יצלח למלאכה, עכ"ל.

עגל. ואמרו (ע"ז, מד, ע"א) לא נתכוין אלא לבודקן כסוטות.

יושר

ג' קוים. ואמרו (פסחים, י, ע"ב) ר' יהודה אומר, בודקין אור ארבע עשר, ובארבע עשר שחרית, ובשעת הביעור. ושם בברייתא, ר' יהודה אומר, כל שלא בדק בשלשה פרקים הללו, שוב אינו בודק.

אמרו (יבמות, פ, ע"א) רב מרי חנינא בן אנטיגנוס אומר, בודקין אותו שלש פעמים בתוך פ' יום, עיי"ש.

אמרו (גיטין, לא, ע"א) ר' יהודה אומר, בשלשה פרקים בודקין את היין.

אמרו (שם, סז, ע"ב) נשתתק ואמרו לו נכתוב גט לאשתך והרכין בראשו, בודקין אותו שלשה פעמים, אם אומר על לאו לאו ועל הן הן.

שערות

אמרו (נזיר, כט, ע"ב) מעשה בר' חנינא שהידרו אביו בנזיר והביאו לפני ר"ג, והיה ר"ג בודקו לידע אם הביא שתי שערות אם לא הביא. וכן אמרו (ב"ב, קנו, ע"א) א"ר נחמן אמר שמואל, בודקין לקדושין וגירושין ולחליצה ולמאיאונין.

גבי בדיקת סכין, אמרו (חולין, יז, ע"ב) רב אחא בר יעקב בדק לה בחוט השערה.

אזן

שמיעה. ואמרו (גיטין, פט, ע"א) א"ר אבא א"ר הונא אמר רב, לא ששמעו קול הברה, אלא כדי

בדק הבית, קדושת דמים. ולעת"ל יתעלה מקדושת דמים לקדושת הגוף. וזהו מכח אור א"ס שכביכול קדושתו קדושת הגוף, קדושה בעצם שאינה בר פדיון. משא"כ קדושת דמים, היא בר פדיון.

צמצום

מסך מבדיל. ואמרו (כתובות, קו, ע"א) א"ר נחמן אמר רב, נשים האורגות "בפרכות", נוטלות שכרן מתרומת הלשכה, ואני אומר מקדשי בדק הבית, הואיל ופרכות תחת בנין עשויות.

ובדק הבית נקרא כן מלשון בדיקה מה חסר, והיינו היכן החלל, ודו"ק. ועיין לשון הערוך (ערך בדק וערך סר) וז"ל, בדק הבית מלשון בודק ומעיין מה צריכין, עכ"ל.

הסתרה. וכל דבר נסתר נצרך חיפוש. ועיין ספר השורשים לרד"ק (ערך בדק) וז"ל, הבדיקה הוא לשון חיפוש בדברי רבותינו (מגילה, כה, ע"ב) בדקו אחרינו ומצאו בו שמץ פסול, בודקין את החמץ לאור הנ"ל (פסחים, ב, ע"א), עכ"ל.

קו

בדק בגימט' קו. כי אור הקו הוא שורש התיקון של בדק הבית. בדק אותיות ב-דק. והיינו הקו גילוי שני מאור א"ס, וזהו ב'. וצורתו דק, כמ"ש בעץ חיים.

בתוך הקו יש מימי אור העליון, כלשון העץ חיים. וזהו "בידקא דמיא". עיין ערוך (ערך בדק) וז"ל, פירוש, נחל או אגם מים, עכ"ל.

עיגולים

אמרו (תמורה, לא, ע"ב) הקדש בדק הבית חל על הכל, לאתויי מאי, אמר רבינא לאתויי שפויי וניבא. ועיין רמב"ם (מעילה, פ"ה, ה"ט) וז"ל, גזברים

עינים - שבירה

בונה עולמות ומחריבן. וחורבן חלקי נצרך בדק הבית. ועיין ספר השורשים (ערך בדק) וז"ל, "מחזיקי בדק" הוא מקום השבר וההריסה, עכ"ל.

אמרו (בכורות, יד, ע"ב) ר"ש אומר, קדשי בדק הבית, אם מתו יפדו.

גבי בדיקת חמץ אמרו (פסחים, ח, ע"ב) חור שבין יהודי לארמאי, וכו', פלימו אומר, כל עצמו אינו בודק מפני הסכנה.

וכן בדיקה מטומאת מת, שנינו בכמה דוכתי, כגון בגזיר (סד, ע"ב).

בדיקת המת עצמו. עיין ב"ב (קנד, ע"א) במכר בנכסי אביו, ובקשו לבודקו לאחר מיתתו אי הוה גדול או קטן.

ובדיקה דתיקון, הוא בדיקת סכין לשחיטה. מיתה דתיקון ע"י בדיקה. וכמ"ש (חולין, יז, ע"ב) אמר רב חסדא, מנין לבדיקת סכין מן התורה, שנאמר ושחתם בזה ואכלתם. ועיי"ש (ג, ע"ב). וכן מזוזות, זז-מות, כנודע. ואמרו (יומא, יא, ע"א) וא"ר יהודה, מעשה בארטבין אחד שהיה בודק מזוזות בשוק העליון של ציפורי.

עתיק

שורש כל שינוי בעתיק, ודו"ק היטב היטב. ואמרו (כתובות, קי, ע"ב) רשב"ג אומר, אף לא מנוה רעה לנוה יפה, מפני שהנוה בודק. ובגמ' שם, מאי בודק, כדשמואל, דאמר שמואל, שינוי וסת תחלת חולי מעיים.

אריך

אריך, אורך, אור-ך. ואמרו (ברכות, נג, ע"א) ת"ר, היה מהלך מחוץ לכרך וראה תינוק ואבוקה בידו, בודק אחריו, אם ישראל הוא מברך, אם נכרי הוא אינו מברך. ועוד אמרו (שבת, יב, ע"ב) שמש בודק כוסות לאור הנר. וכן בודקין את החמץ לאור הנר.

שיאמרו פלוני מהיכן שמע מפלוני, ופלוני מפלוני, ובודקין והולכין עד שמגיעין לדבר הברור.

עיין חסדי דוד (אות קג) וז"ל, ואותיות בד"ק חי"ה יש בהם תג אחד, לרמזו על חסרון אור האזן, עכ"ל. ועיין שער ההקדמות (דף כג, ע"ב). ובמבוא שערים (ש"ב, ח"ב, פ"ז). ועץ חיים (ש"ח, פ"ו, מ"ת).

חוטם

אמרו (יומא, פה, ע"א) ת"ר, עד היכן הוא בודק (אם הוא חי) עד חוטמו, וי"א עד לבו.

עיין ב"ב (קמו, ע"א) מעשה באדם אחד שאמרו לו אשתו תותרנית היא, ונכנס אחריה לחורבה לבודקה, וכו'.

ריח. ואמרו (ברייטא דסדר עולם רבה, פרק כד) בדק יאשיהו את הבית, הרי רי"ח שנה משבדקו יואש ועד שבדקו יאשיהו.

פה

דיבור. ובדרך רמז כתיב (דברים, ה, כב) קול דבריכם בדברכם, ר"ת בדק. וכן כתיב (יחזקאל, לח, יז) דברתי בימים קדמונים, ר"ת בדק. וכן (יחזקאל, לו, ה) באש קנאתי דברתי, ר"ת בדק. ואמרו (ר"ה, ו, ע"א) אשר דברת, אלו קדשי בדק הבית. ובריטב"א (שם) פירש וז"ל, פירוש, קרא יתירא, עכ"ל. אולם בר"ן על הרי"ף שם כתב, וז"ל, כדכתיב בדה"י, וישמחו העם בהתנדבם "על פי הדבר", עכ"ל.

אמרו (פסחים, ז, ע"א) הבודק צריך שיברך. וכן בבדיקת סכין לצורך אכילה. ועיין חמדת ימים (יוה"כ, פ"ז).

אכילה. ואמרו (ב"ב, ט, ע"א) א"ר הונא, בודקין למזונות ואין בודקין לכסות, עיי"ש.

אמרו (חולין נט, ע"א) דאמר רב חסדא, היה מהלך במדבר ומצא בהמה שפרסותיה חתוכות, בודק בפיה, אם אין לה שיניים למעלה בידוע שהיא טהורה, עיי"ש.

עיין שם (יז, ע"ב) גבי בדיקת סכין, רב ששת בדק לה בריש לישניה.

אבא

תפילין של ר"ת מוחין דאבא, ותפילין דרש"י מוחין דאמא, כנודע. ואמרו (עירובין, צז, ע"א) אמר רב חסדא אמר רב, הלוקח תפילין ממני שאינו מומחה, בודק שתים של יד ואחת של ראש, או שתים של ראש ואחת של יד, עיי"ש.

עיין מבוא שערים (ש"ב, ח"ב, פ"ז) וז"ל, ושש אותיות בד"ק ח"ה, הם הכלים דאחורים דאו"א הנזכר בזוהר בכתביב יד, שמתייגים עליהם תג (אחד) בכל אות מהם. ועיין עץ חיים (ש"ח, פ"ו, מ"ח).

אמא

סימני גדלות אשה שראויה להיות אם (נדה, מז, ע"א), אמרו ששמואל בדק באמתיה, עיי"ש כל הסוגיא.

אמרו (מגילה, כה, ע"ב) דתניא, מעשה באדם אחד שהיה קורא למעלה מר' אליעזר, הודע את ירושלים את תועבותיה, א"ל עד שאתה בודק בתועבות ירושלים צא ובדוק בתועבות אמר, בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול.

אמרו (קידושין, עד, ע"א) מאי בדוקי, אילימא שבודקין את אמו ואומרת לכשר נבעלתי נאמנת, עיי"ש.

ז"א

אמרו (יבמות, מב, ע"א) גבי בדיקה אם מעוברת, אמר רב ספרא, אין בודקין את הנשואות שלא יתגנו על בעליהן.

עיין נדה (יב, ע"א) בדיקה לפני תשמיש, עיי"ש.

גבי סוטה אמרו (יבמות, נח, ע"א) והתניא, ונקא איש מעון, בזמן שהאיש מנוקה מעון המים בודקין את אשתו, אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו. ואמרו (סוטה, כז, ע"ב) כשם שהמים בודקין אותה, כן המים בודקין אותו. ועיי"ש (מז, ע"ב).

גבי נושא אשה ומצא מומין, אמרו (כתובות, עה, ע"ב) ואם יש מרחץ באותה העיר, אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון, מפני שהוא בודקה בקרובותיו. ושם (ע"ב) אמרו, חזקה אין אדם שותה ככוס אלא א"כ בודקה.

נוק'

בית. וכתוב (מלכים, ב, יב, ו) והם יחזקו את בדק הבית לכל אשר ימצא שם בדק.

אשה. ואמרו (נדה, ד, ע"א) חכמים תקנו להם מבנות ישראל שיהיו בודקות עצמן שחרית וערבית וכו'.

בתולה. ואמרו (פסחים, י, ע"א) כל דבר שהוא בחזקת טומאה, וכו', וחכ"א בודק עד שמגיע לסלע או לקרקע בתולה.

אמרו (יבמות, קכב, ע"ב) דתניא, אין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה, דברי ר"ע. ר"ט אומר, בודקין.

נר. ואמרו (פסחים, ז, ע"ב) ת"ר, אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה ולא לאור האבוקה, אלא לאור הנר, מפני שאור הנר יפה לבדיקה.

כתר

כללות ההפכים. והנה כל הקרבנות קדשי מזבח. אולם בפרה אדומה אמרו (יומא, מב, ע"א) שאני פרה דקדשי בדק הבית היא. ובה נגלה כללות ההפכים, כנודע, מטהרת טמאים, מטמאה טהורים. ולכך זהו "חק", כמ"ש (זבחים, יד, ע"ב) וחוקה כתיב בה.

נזיר. ועיין נזיר (ח, ע"א) האומר הרי עלי נזירות כשער ראשי וכו' בודקין אותו, עיי"ש.

חכמה

בדיקת סכין. ואמרו (חולין, יז, ע"ב) והאמר ר' יוחנן, לא אמרו להראות סכין לחכם (לבודקו) אלא מפני כבודו של חכם.

בינה

לב. ואמרו (פסחים, ו, ע"ב) א"ר יהודה אמר רב, הבדק צריך שיבטל. ויש ביטול בפה, ויש ביטול בלב. ואמרו (יומא, פה, ע"א) ת"ר, עד היכן בודקו (אם הוא חי), עד חוטמו, וי"א עד לבו.

מדה שמינית. ואיכא למ"ד שבודקים את העדים בשמונה חקירות, עיין סנהדרין (מ, ע"ב).

תפארת

פרה אדומה קדיש בדק הבית. אולם אמרו (יומא, סג, ע"ב) אוציא אלו "שאינן ראויין" לפתח אהל מועד, ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח "שהוא ראוי" לבוא אל פתח אהל מועד. ונמצא שראוי להיות קדושת מזבח שהוא קדושת גוף, בחינת גוף - ת"ת. ועיין זבחים (ק"ג, ע"ב), ודו"ק.

יעקב - איש תם. ועיקרו למזבח, קדושת הגוף. אולם אמרו (תמורה, ו, ע"א) והרי מקדיש תמימין לבדק הבית, דאמר רחמנא נדבה תעשה אותו, זה קדשי בדק הבית, ותנן, המקדיש תמימין לבדק הבית, אע"פ שהוא בלא תעשה, מה שעשה עשוי. ואמרו (בכורות, לט, ע"א) קרבן - שומע אני אף קדשי בדק הבית שנקראו קרבן, עיי"ש (יג, ע"א).

שמש. וגבי בדיקת סכין אמרו בחולין (יז, ע"ב) במערבא בדקי לה בשימשא.

תורה. ואמרו (מכילתא דרשב"י, פ"ט) מה כבשן זה בודק את החביות, מהן יוצאות ל"ן ומהן יוצאות לשמן ומהן יוצאות חרוזות, כך דברי תורה בודקין את האדם.

יעקב איש תם - תיומת. ועיין בכורות (לט, ע"א) אין בודקין מן "התיומת" ולפנים, ואף לא את התימות.

נצח

נו"ה, תולדות, בנים. ואמרו (תמורה, פ"ז, מ"א) קדשי בדק הבית מועלין בגדוליהן.

נו"ה, רגל, ממנו של אדם שמעמידו על רגליו. ואמרו (זבחים, מה, ע"א) קדושת בדק הבית דקדושת דמים.

קדשי בדק הבית י"א שבעי "העמדה" והערכה (עיין חולין, קלה, ע"א, ועוד). ופרש"י (שבועות, יא, ע"ב) וז"ל, "שתעמוד על רגליה" ויעריכה הכהן, כדכתיב והעמיד את הבהמה לפני הכהן והערך הכהן, עכ"ל.

הליכה. ואמרו (תמיד, כח, ע"א) היו בודקין "והולכים", ודו"ק.

בדיקת יין. כגון (קידושין, עט, ע"א) דתניא, היה בודק את החבית להפריש עליה תרומה. ועיין גיטין (לא, ע"א) בשלשה פרקים בודקין את היין.

דעת

בדק שורשו בדעת. וכלשון רש"י (חולין, קלג, ע"א) וז"ל, בדק לן - מנסה אותנו אם נדע להשיב, עכ"ל.

כל סוד ההחלפות - בדעת, שכולל ימין ושמאל, ה"ח וה"ג, ומחליפן. ודו"ק היטב. ואמרו (תמורה, יג, ע"א) קדשי בדק הבית אין עושין תמורה.

אמרו (ערכין, ו, ע"א) א"ר יהודה אמר רב, עכו"ם שהפריש תרומה מכריו, בודקין אותו אי בדעת ישראל הפרישה תינתן לכהן וכו'.

חסד

כהן, איש חסידך. וכתיב (מלכים, ב, יב, ו) יקחו הכהנים איש מאת מכרו והם יחזקו את בדק הבית. ומאידך אמרו (תמורה, פ"ז, מ"ב) קדשי בדק הבית, אין בהם הנאה לכהנים. ועוד אמרו (זבחים, סח, ע"ב) והא"ר זירא, שחיטת פרה בזר, פסולה. ומחוי רב עלה, אלעזר וחוקה וכו', קדשי בדק הבית ובעי כהונה, עיי"ש. ואמרו (פסחים, ג, ע"ב) אין בודקין מן המזבח ולמעלה. עיין בפרק עשרה יוחסין (קידושין, עו, ע"א). ואמרו (חולין, קלג, ע"א) "בדק לן" רב יוסף, האי "כהנא" דחטיף מתנתא, חבובי קא מחבב מצוה, או זלזולי קא מזלזל במצוה, עיי"ש.

חו"ג, ידים. ואמרו (פסחים, ח, ע"א) חור שבין אדם לחבירו, זה בודק עד מקום שידו מגעת, וזה בודק עד מקום שידו מגעת. ועיין מנחות (פה, ע"א) כיצד בודק, הגזבר מכניס ידו לתוכן וכו'. ועיין חולין (נו, ע"א) מכניס ידו לפנים ובודק, אם מבצבץ ועולה טרפה, ואם לאו כשרה. ושם, בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר. ועיין נדה (י, ע"ב) ר' יהודא אמר, אין בודקין אותן ביד מפני שמעוותות אותן וכו'.

גבורה

חוזק. וכתיב (מלכים, ב, יב, ו) והם יחזקו את בדק הבית. ושם (יג) לחזק את בדק בית ה' ולכל אשר יצא על הבית לחזקה.

הוד

יפוי. ובדיקה שהמקום מיופה. ועוד, עצם הבדיקה נצרכת שתהא יפה, כמ"ש (ביצה, ז, ע"א) אימא לא בדק יפה יפה.

נפש

מעשה. וכתוב (מלכים, ב, כב, ה) ויתנהו על ידי עשי המלאכה המפקדים בית ה' ויתנו אתו לעשי המלאכה אשר בבית ה' לחזק את בדק הבית.

אמרו (חולין, קלה, ע"א) והאמר ר"א, קדשי בדק הבית אסורים בגיזה "ועבודה".

רוח

גסות רוח, ונגלה בחמץ שטופח, כנודע. ובו נאמר בריש פסחים, אור לי"ד בודקין את החמץ.

נשמה

עיין שער המלך (ערכין וחרמין, פ"ה, ה"ז) וז"ל, אשר המתבאר מסוגיא הלזו דקדשי בדק הבית חמירי מקדשי מזבח, דבקדשי מזבח במקדשי בעל מום אין להקדש אלא דמי אותו אבר בלבד, ואפילו באבר שהנשמה תלויה בו, ואילו בקדשי בדק הבית פשטה קדושה בכולה, וחייב ליתן דמי כולה, וטעמא טעים רבינו ז"ל, משום שכל הקדש בדק הבית קדושת דמים הוא, וכיון שהקדש דבר שהנשמה תלויה בו הוי כאילו הקדש כולה, שכל דמיו תלויים בדבר זה, עכ"ל, עיי"ש.

עיין אוצר חיים (בחוקתי) וז"ל, וכשמחרים נכסיו לבדק הבית קדשי הקדשים מחזיר אותן נשמות (שיצאו בשז"ל) שיצאו לחוץ בסוד חרם, ומחזיר אותם לקדושה, עכ"ל.

חיה

בדיקה אם חי או מת, כמ"ש ביומא (פה, ע"א).

אותיות בד"ק חי"ה, בעי זיון אחד, ודו"ק.

יחידה

בבדיקת עדים שהם שנים, אמרו (סנהדרין, כט, ע"א) כיצד בודקין את העדים, היו מכניסין "אותן" לחדר ומאיימין עליהן (שניהם בבת אחת) ומוציאין את כל אדם לחוץ, ומשיירין את הגדול שבהן וכו', ואח"כ מכניסין את השני ובודקין אותו, כל אחד לבדו.

יסוד

אמרו (נדה, יג, ע"א) כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת, באנשים תקצץ.

מדת "כל". ואמרו (תמורה, פ"ז, מ"א) יש בקדשי בדק הבית מה שאין בקדשי מזבח (קדשי מזבח "גופם" קדוש, בחינת ת"ת, ודו"ק) שסתם הקדשות לבדק הבית, "חל על הכל", ומועלין בגדוליהן, ואין בהם הנאה לכהנים.

טומאה היוצאת מן היסוד, זב. ואמרו (נזיר, סה, ע"ב) בשבעה דרכים בודקין את הזב וכו'.

עיין פע"ח (שער חג המצות, פ"ד) וז"ל, א"מ - כל בדק מצד אחיות החיצון שם, וצריך לחזק הבדק שלא יתאחזו שם החיצונים, וז"ס בדיקת חמץ ביסוד דנוק', אם יש ח"ו לאיזה חיצון אחיזה בנקודה אשר שם, עכ"ל.

מלכות

כלי. ואמרו (כתובות, קו, ע"ב) בעא מיניה רב הונא מרב, כלי שרת מהו שיעשו מקדשי בדק הבית, צורך מזבח נינהו ומקדשי בדק הבית אתו, או צורך קרבן נינהו ומתרומת הלשכה היו עושים, עיי"ש.

לבנה. ולצורך קידוש הלבנה אמרו (ר"ה, כג, ע"ב) כיצד בודקין את העדים וכו'.

מדה שביעית - בודקין ז' חקירות ובדיקות. עיין סנהדרין (מ, ע"א).

דוד. ואמרו (תנחומא, שמות, ז) בדק לדוד בצאן וכו', עיי"ש. ובנו שלמה נקרא קהלת, קהלת בן דוד, ר"ת בדק.

מילון ערכים בקבלה

בדק

והנה אותיות בד"ק חי"ה, הם ו' אותיות, ושורשם באותיות ב"ד של בד"ק חי"ה, העולים ו', עיין גר"א הנ"ל.

והנה מילוי שמות ע"ב (מ"ו) ס"ג (ל"ז) מ"ה (י"ט), עולה יחדיו ק"ב, כמ"ש בעץ חיים (שער יט, פ"ב, מ"ח) וז"ל, אם תמנה בחינת הניצוצין (היינו המילוי בלבד, כנ"ל) יהיה ק"ב ניצוצין, והוא מ"ש בגמ', רוצה אשה בקב ותיפלות מט' קבין ופרישות, גם ז"ס חנינא בני די לו בקב חרובין מע"ש לע"ש, פירוש, בהיות ג' מילין אלו חסרים מז"א, היה נקרא קב חרובין, שהם בחינת מלכים דאתחרבו עלמין קדמאין, כנזכר באדרא ובספד"צ, וכאשר נכנס בו זה הקב שהוא ג' מילין הנ"ל, אז הוא מתקן ושלם וכו'. וזהו הקב שהאשה רוצה בה מט' ופרישות, כי האשה היא השם ד' שהוא ב"ן, שהוא במלכות, הנקרא חרובין אשר זה היה מיתנה וחורבן של המלכים הנ"ל, וזה אינו כ"כ טהור כמו הראשון, לפי שהוא מבחינת "אחורים", אשר הקליפות נאחזין בו, שהם גרמו חורבן המלכים כמ"ש בע"ה, והם בחינת ד', אחורים שיש בד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכו', כל שם מהם יש בו כ"ו אותיות חוץ משם ב"ן שאין במילוי האחורים שלו רק כ"ד אותיות, סך כל אותיותיהם הם ק"ב, עכ"ל. ושורש תיקון קב זה של אחוריים, באותיות ק"ב של בד"ק חי"ה, ומשם נמשך הארה מן האחוריים אלו של או"א, לאחורים של שם ב"ן לתקנו, ודו"ק.

(מתוך שיעור ע"ח בעיון שער הנקודים בד"ק חי"ה.

מס' שיעור 171)

מספר שיעור בקול הלשון 1129853

כתב בעץ חיים (ש"ח, פ"ו, מ"ח) וז"ל, ואותיות ז"א (ז' מלכים שנשברו) הם שעטנ"ז ג"ץ, והט"ו אותיות הנשארים, הם דאו"א, ו' מהם, הם אחורים דאו"א, שהם בד"ק חי"ה, וכנזכר בתיקונים ובזהר, ושאר אותיות הם אוכל מספר"ת, הם פנים דאו"א וכו'. האותיות בד"ק חיה הם אחורים דאו"א שירדו, וכבר ביארנו לעיל, כי או"א לוקחים ב' אורות של חוטם פה, ולא חסר מהם רק אור און, אשר על כן לא ירדו מהם רק בחינת אחורים, וכנגד אור שחסר מהם אנו מתייגים תג אחד על כל אות מהם כנגד אותו אור פרטי (און) שחסר מהם, עכ"ל.

א"כ עולה מדבריו, שאותיות בד"ק חי"ה, הם באחורים של או"א, שהם אותיות י-ה כנודע, נמצאו אותיות בד"ק חי"ה, עולה בדחק-י"ה. ועיין תיקון י"א מתיקונים אחרונים, תיקון י"א, ד"ה בדחק איהו, ובפירוש הגר"א שם. והיינו שירידת אחורים של או"א, למקום ז"ת של אצילות, אינו שבירה אלא ירידה ממקומם, והמצאותם שם הוא "בדחק", כי אינו מקומם. ובעומק, "בדחק", גימט' קי"ד, כמנין אלף, עם האותיות, והרי שבאותיות בד"ק חי"ה, יש א-י-ה, כל הג"ר, כנודע, כתר - א. חכמה - י. בינה - ה. וע"י תג זה מאיר בבד"ק חי"ה כל הג"ר. ובעומק יותר, בד"ק גימט' קו, וזהו המשכה מאור א"ס ע"י הקו. ונתהפך אותיות בדק, לאותיות דבק, שע"י הקו נעשה דבקות של א"ס בנבראים. ועיין ברכות (לא, ע"ב) ג' "בדקי" מיתנה וכו', ואמרי לה שלשה "דבקי" מיתנה.

אוצר האותיות

בד"ק חי"ה

הייתה נפילת כוח הזיווג דקדושה. ומצד כך הנפילה הייתה על עצם כוח הזיווג, והאחוריים שמעמידים פנים בפנים וגורמים לזיווג של הפנים בפנים, שם נמצא שורש הנפילה של השבירה.

ולפי זה מדוקדק מה שמבואר כאן בדברי הרב שהאחוריים שנפלו הם - בד"ק חי"ה. כי בדק חיה פירושו בדיקה של כוח החיה האם היא עומדת ככוח שיכול להביא לזיווג של פנים בפנים, או שמא אין בכוחה להעמיד את האחוריים, ואז האחוריים נופלים ואין זיווג של פנים בפנים. כי אם האחוריים עומדים במקומם, הרי שהזו"ן לא נשתברו ובכוחם לעלות מ"נ, ועל ידי כן נעשה הזיווג בפנים בפנים של או"א. וכאשר האחוריים נפלו זה סימן שהזו"ן לא העלו מים נוקבים, ונעשה שבירה, ואין כאן זיווג פנים בפנים מכוח החיה. ועל שם כן זה נקרא בדק חיה ואוכל מספרת. כי הזיווג של פנים בפנים שנקרא אוכל מספרת אינו אלא מכוח הבדק חיה דאחוריים שהוא הגורם מציאות הזיווג פנים בפנים, והבדק חיה היא בדיקה על הזיווג של האוכל מספרת.

(מתוך שיעור ע"ח בעיון שער הנקודים בד"ק חי"ה.)

מס' שיעור 171

מספר שיעור בקול הלשון 1129853

אותיות בדק חיה שהם כנגד האחוריים שנפלו אינו רק סימן בעלמא על האחוריים, אלא בעומק מונח בהם "שורש" מציאות השבירה.

דהנה אין זיווג גמור אלא כאשר יש מדרגה של חיה שהוא כוח המזווג, בחינת 'חכמה תחיה את בעליה' (קהלת ז יב) שזה כוח הזיווג שמחיה את הכל, וכמו שמבואר בדברי הרב בכמה מקומות.

ומבואר בדברי הבית לחם יהודה שהאותיות 'אוכל מספרת' הם סימן על הזיווג שהוא בפה, כי אוכל - פה, וכדברי הפסוק 'אכלה ומחתה את פיה' (משלי ל כ) ומספרת זה גם מלשון סיפור דברים שהוא בפה, שהוא לשון זיווג.

ולפי המבואר שכל השבירה היא במהלכי הדעת ולכך מלך ראשון שנשבר הוא מלך הדעת, שהוא כוח הזיווג, והכוח של האחוריים הוא לא רק אחוריים בעלמא אלא הוא הכוח שמחזיר לפנים בפנים ועל ידי כן נעשה הזיווג. לכן, כאשר נפלו האחוריים אין ההגדרה כפשוטו רק שנפלו האחוריים וחזרו הפרצופים אחור באחור, אלא ההגדרה היא שנפל כאן הכוח שמעמיד את הזיווג, וזה הכוח של חיה. ובעומק זהו מה שמבואר בגמרא בשבת (קמו א) שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמה, וזה היה הזיווג דקלקול, והנפילה

^א עץ חיים שער מ דרוש ז

^ב וכדברי המשנה בכתובות. רואה מדברת

אוצר האותיות

ערך בד"ק חי"ה

וז"ל, ובעלות הלהב למעלה מתנועע לימין ושמאל מתהפך תמיד בסוד החרב המתהפכת וצריך לזה שמירה גדולה עד מאוד, אבל בד"ק חיה הוא בתג אחד ואין צריך שמירה "רק מצד השמאל", עיי"ש. ומהות הארת בד"ק חי"ה. כתב בפתחי שערים (נתיב שבירת הכלים, פתח יב) וז"ל, וכן הוא באדם התחתון אשר הוא צלם ודמות של כל העולמות, ג"כ הנשמה אשר בו בסוד עצמות האור הנקרא ג"כ "חיה", כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חי"ה. ולכך האותיות הם אחורים דאו"א שנפלו, והוא האור המשלים האחורים שלהם להחזירים פב"פ "ולדבקם" כדי ליתן מוחין לדו"נ, עכ"ל.

והבן ש"אחורים" של או"א, נעשים "פנים" בזו"ן, ועי"ז נעשה זווג זו"ן פב"פ, כי נודע שלעולם אין זווג שלם רק בהארת אור החיה, והבן. וזהו בד"ק חי"ה, דב"ק חי"ה, שע"י החיה נעשה דבקות הזווג פב"פ, ודו"ק. וכן הוא סוף לשון הרמ"מ משקלוב הנ"ל, נתקין התג כי דבוק להיות, וכו', דב"ק חי"ה, עכ"ל. וכן הוא סדר האותיות דבק חיה, במשנת חסידים הנ"ל. וכן בספר חיים וחסד (כי תבא). וכן מתהפך לאותיות בדחק י"ה, כמ"ש בב"מ בהפועלים, גדולה אהבה שדוחקת את הבשר (ועיין גר"א, תיקון י"א מתיקונים אחרונים, ד"ה בדחק איהו). וזהו כאשר הם למעלה, ולתתא יתהפך לבד"ק חי"ה, לשון בודקין בחורין ובסדקים. וזהו כאשר אור התגין "נכנס" תוך הכלים, והיינו התנוצצות הארתם, כי עיקרם עומד למעלה מעל האותיות, מעל הכלים.

וכתב באוצר החיים (ראה, מצות ל"ת, שלא לאכול כל תועבה) וז"ל, סוד בדק חיה, שמספרו הויה הוא האלקים, עיי"ש.

(מתוך 'מילון ערכים בקבלה')

כתב במבוא שערים (ש"ב, ח"ב, פ"ז) וז"ל, ונבאר ענין האותיות שהם הכלים וכו'. והם הם החסדים והגבורות שנמשכין בטיפת הזכר להוליד את הולד להיותו נוצר על ידיהם ציור אבריו, והם הם הכ"ב אותיות. ואלו הכ"ב אותיות הם בחינת כלים דאו"א וזו"ן, כי החסדים והגבורות הם הכ"ב אותיות, ונכנסים באו"א, ומהם מצטיירים הכלים דאו"א פנים ואחור, ומשאירות החסדים שהם שאר האותיות נוצרים הכלים דזו"ן. וזה פרטן. אותיות אוכ"ל מספר"ת (או מלאכ"ת סופ"ר), הם הכלים של "פנים" לאו"א. ושש אותיות בד"ק חי"ה הם הכלים "דאחורים" דאו"א הנזכר בזהר בכתובת יד, שמתגיגים עליהם תג אחד בכל אות ואות מהם. י"א אותיות הנשארים, הם שעטנ"ז ג"ץ, הם כלים דזו"ן שבע המלכים. אך אותיות או"א האחורים והפנים הם ט"ז כמנין י"ה שהם או"א י"ה משם ההוי"ה. ולהיות או"א גדולים כפלים מן הזו"ן, לכך הוצרכו לקחת אותיות כפלים יותר ממה שלקחו זו"ן. והנה באותיות אוכ"ל מספר"ת שהם פנים דאו"א, אין בהם שום תג עליהם, יען נשארו האורות "בתוכם". אכן ששה אותיות בד"ק חי"ה שהם אחורים דאו"א, מתייגים על כל אחד מהם תג אחד, להורות כי נפלו כלי האחורים, וחסר מהם אור האזן העליונה דא"ק, אשר לכן נפלו כנ"ל בפ"ד, ואותו האור חופף עליהם אחר נפילתם. אמנם שבעה אותיות שעטנ"ז ג"ץ, שהם הכלים של שבעה המלכים זו"ן דמיתו ממש, יען חסר מהם כל ג' אורות דאח"פ בשרשם למעלה משבולת הזקן כי אם למטה בגופא כנ"ל בפ"ד, לכן אנו מתייגים על כל אות מהם ג' תגין, להורות העדר ג' אורות ההם מתוך האותיות שהם הכלים, ונשארו עליהם חופפים בסוד ונפשו עליו תאכל, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער דרושי הנקודות, פ"ו. ושער טנת"א, פ"ג. ושער ההקדמות, כג, ע"ב. ופע"ח, שער קריאת ס"ת, פ"א). וכתב רמ"מ משקלוב (בביאורו על משנת חסידים, מסכת בריאת א"ק, אות ח)

מדור ארמית

מילון ערכים בארמית
בידקא

מילון ערכים בארמית

בידקא

"זרם" המים. עיין שו"ת אחיעזר (ח"ג, סימן ס) וז"ל, זרם האלקטרי עובר מיד, הרי הוא כמו בידקא דמיא, דמתחברים הזרמים כמו המים, עכ"ל.

וכתיב (בראשית, מד, ה) הלא זה אשר ישתה בו (גביע) והוא נחש ינחש בו. ותירגם אונקלוס, נחש ינחש, בדקא מבדק. ורש"י שם כתב וז"ל, נחש ינחש - הלא ידעתם כי איש כמוני יודע לנחש ולדעת "מדעת ומסכרא ובינה", עכ"ל. וכתב בהכתב והקבלה (שם) וז"ל, ת"א בדקא מבדק, לדעתו נראה טעם המקרא, אחרי שהוא כלי יקר שייחדהו לכלי שתייתו, הנה לגודל ערכו לא ימנע מלחפש ולבדוק עבורו עד שישכנו לידו, וכו'. ואם נתבונן בשורש חש, שממנו שם נחש, שהוראתו השתיקה, נמצא שהוראת הבדיקה כמעט עיקרית בו, ר"ל שאין המכוון בו השתיקה בבחינת עצמה שהוא שלילה והעדר, עד שמחשבתו ורצונו מסכימים לשתוק, כי לשתיקה כזו הונח שם דומיה שיוורה שתיקה בחפץ ורצון גמור, אבל שורש חש יורה על השתיקה הבוחנת והבודקת, ר"ל שאינו שותק מחמת שמסלק עצמו מנושא הענין לגמרי עד שלא נשאר בינו לבין הנושא שום יחוס עסק פנימי, אבל נהפוך הוא, שבשתיקתו עוסק בפנימיות מחשבתו לבחון ולבדוק באיזה אופן ידבר או באיזה אופן יבחר להוציא דבר למעשהו, עכ"ל.

והבן שכנגד מה שאמר להם יוסף, כמ"ש בתרגום (שם, מב, ט) ואמר להון מאלילין אתון למחזי ית "בדקא" דארעא אתיתון, כנגד כן אף יוסף "בדקא מבדק", והבן.

בידקא. וכתב בערוך (ערך בדק) וז"ל, אתא בידקא שקיל לעידי עידית (ב"מ, סו, ע"ב), פירוש, נחל או אגם מים. וב"ב (מא, ע"א) רב ענן שקיל בידקא בארעיה, פירוש, פתח מיא בארעיה ואתמלי ההוא אתרא מיא ונפלו קירות הגגות והפרדסין, ובהילכתא קמא דסנהדרין (ז, ע"א) האי תיגרא לא אלא לצינורא דבדקא, כיון דרווח רווח, עכ"ל.

והנה לשון בדיקה נופל על המים, כי המים בודקין את המחיצות אם יש בהם סיתום גמור אם לאו, שאם אין סיתום גמור, הם זוחלין ויוצאין, או יוצרים לחלוח.

וזה נגלה בעיקר במקוה מים, ואגם מים. ובספר אמרי שמאי (בראשית, מב, ט) כתב וז"ל, חושבני, כי בדקא אינה לשון בדק, כי אם לשון סכר מים, דאמרינן (ב"ב, מא, ע"א) רב ענן שקל בידקא בארעיה, ומפרש הרשב"ם שם, שטף מים נכנס בשדהו ונטל המחיצות, עכ"ל (הרשב"ם), גם כאן מתרגם אונקלוס, בדקא דארעא, שיוסף אמר להם, מרגלים אתם, לראות את הסכרים של הנילוס המשקה את ארץ מצרים שחופרים ליד הנהר וכו', עכ"ל, עיי"ש.

ונראה שנקרא בדק לשון דבק (עיין ברכות, לא, ע"ב - בדק - דבק), אותיות דבק, כי המים באים בריבוי (ואין מים בלשון יחיד, אלא בלשון רבים, כי כל רבים נוסף אותיות י-ם) כאילו מדובקים זה לזה. ועיין תפא"י (מכות, פ"ג, בועז, אות ו') וז"ל, בידקא דמיא, או בידקא דנורא, עכ"ל.

וכתב בעץ חיים (שער כה, דרוש ב, מ"ק) וז"ל, תחלה יורדים החסדים, יען הם נחלי מים, ובצאתן מרחיבים פי נקב (עטרת יסוד אמא), בסוד בידקא דמיא, כיון דרווח רווח, ופותחין המעבר וכו', עכ"ל. ומבואר שהוא

רשימת שיעורים הקשורים לערך בדק

משלי 164 פרק ב' פסוק ד' תחפסנה חיפוש בדיקת חמץ 1128716

"אאלפך חכמה" קריאה של חיבה לכל העוסקים בשיעורי וספרי "בלבבי משכן אבנה"

זה שנים רבות ששיעורי בלבבי משכן אבנה נבנים על פי סדר "אלפא ביתא" וצירופיהם, צירוף אחר צירוף, תיבה אחר תיבה, לבאר את האור הגנוז באותיות ובצירופיהם, בכל צירוף וצירוף, והיכן מתגלה האור בכל חלקי הפרד"ס.

בלשון הקודש יש כאלף צירופים שורשיים, וכבר זכינו לבאר כמה מאות מהם, ועוד היד נטויה להשלים אי"ה את כל הכאלף צירופים. וזאת מלבד צירופי לשון ארמית וצירופי הקבלה.

בס"ד בשנה האחרונה התחלנו לעמול לערוך ולסדר את השיעורים והכתבים, תיבה אחר תיבה, בעמל עצום ובעלות כבירה. כשכל תיבה כוללת ביאורים ממאות מקורות בכל חלקי הפרד"ס.

לעת הזאת אנו קוראים לשותפות של העוסקים בשיעורי וספרי "בלבבי משכן אבנה", להיות שותפים "בכאלף" ערכים שהגנו עמלים להוציא לאור עולם בס"ד. ולכך, קראנו לכל שותף:

"שר האלף" שותפות ב"אאלפך חכמה"

שותף היינו מי שנוטל לעצמו תיבה אחת, או יותר, מתוך האלף, לממן אותה, להוציאה לאור.

עלות שותפות הינה 10,000 ש"ח, \$2800.

(בתשלום אחד או בתשלומים, עד 100 תשלומים בהוראת קבע)

כל הנעשה שותף עם "אאלפך חכמה", יקבל אי"ה תעודת שותפות נצחית עם "אאלפך חכמה", והינה שותפות עם האור הגנוז באותיות של התורה, שהוא האור הגנוז לצדיקים לעת"ל.

'תורת שעשועים'

ומאור זה, יומשך אור לשורש נשמתו, ומשם יומשך כל צרכיו, הן הרוחניים והן הגשמיים בעולם הזה, ולעתיד לבוא בעולם הבא.

וזאת לתעודה

תאריך

הרבני הנכבד

/ הגברת הנכבדת

נעשה /נעשתה/ נעשו שותפים /שותף(ה),

שותפות נצחית

עם "אאלפך חכמה" - "כלבבי משכן אבנה"

"תורת שעשועים"

ועי' נעשה שותף עם

האור הגנוז באותיות של תורה,

שהוא האור הגנוז לצדיקים לעת'ל.

ומאור זה יומשך אור לשורש נשמתו,

ומשם יומשך כל צרכיו,

הן הרוחנים והן הגשמים בעולם הזה,

ולעתיד לבא בעולם הבא

לעדות על אמיתת הדברים באנו על החתום

חתימת יד הרב שליט"א

חותם של אאלפך חכמה